

**Objavljivanje podataka i
informacija
NLB Banke a.d. Banja
Luka
na 31.12.2025. godine**

Banja Luka, maj 2026. godine

Sadržaj

1.	Opšte informacije o Banci	3
2.	Vlasnička struktura Banke i članovi organa upravljanja	5
3.	Politika naknada	10
4.	Strategija i politike za upravljanje rizicima Banke.....	13
5.	Kapital	31
6.	Kapitalni zahtjevi i adekvatnost kapitala	36
7.	Zahtjevi za likvidnost.....	50
8.	Izloženost po osnovu vlasničkih ulaganja Banke.....	55
9.	Kamatni rizik u bankarskoj knjizi.....	56
10.	Postupak interne procjene adekvatnosti kapitala - ICAAP	64
11.	Postupak interne procjene adekvatnosti likvidnosti - ILAAP.....	67
12.	Podaci o bankarskoj grupi.....	68
13.	Založena i nezaložena imovina Banke.....	68
14.	Skraćenice korištene u Izvještaju.....	69

Opšte informacije o Banci

NLB Banka a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Banka), sa sjedištem u Banjoj Luci, Ulica Milana Tepića br. 4, je članica NLB Grupe.

Poslovno ime i sjedište

NLB Banka a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Banka) osnovana je kao akcionarsko društvo i u sudskom registru kod Okružnog privrednog suda Banja Luka, u ulošku broj 3-31-00, upisana je pod poslovnim imenom:

NLB Banka a.d. Banja Luka, sjedište: Ulica Milana Tepića broj 4, Banja Luka (u daljem tekstu: Banka)

Banka posluje u skladu sa Zakonom o bankama Republike Srpske (Zakon o bankama RS), Zakonom o privrednim društvima i drugim relevantnim zakonima, na principima likvidnosti, sigurnosti i profitabilnosti.

Organizaciona struktura i organizacioni dijelovi

Organi upravljanja Bankom su Skupština, Nadzorni odbor i Uprava Banke.

Organizaciona struktura Banke podrazumijeva poslovanje putem organizacionih jedinica, te poslovnih jedinica (filijale, ekspoziture, šalteri).

Kao organizacione jedinice uspostavljeni su:

Sekretarijat i pravni poslovi, Služba za usklađenost poslovanja, Služba za internu reviziju, Služba za upravljanje ljudskim resursima i organizaciju, Služba za investicije, nabavku i opšte poslove, Služba za upravljanje projektima i poslovnim procesima, Služba za marketing i PR, Sektor poslovne mreže, Sektor za poslovanje sa korporativnim klijentima, Sektor za razvoj proizvoda, podršku prodaji i zastupanje u osiguranju, Sektor za digitalno bankarstvo, Sektor za upravljanje sredstvima, Sektor za strateško upravljanje rizicima, Sektor za kreditne analize, Sektor za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom, Sektor za finansijsko računovodstvo i kontroling, Sektor za platne sisteme i upravljanje gotovinom, Sektor za podršku poslovanju i Sektor za upravljanje informacionim tehnologijama.

Banka je dana 20.11.2025. godine donijela novi Pravilnik o organizaciji NLB Banke a.d. Banja Luka kojim su definisani unutrašnja organizacija, poslovi i zadaci organizacionih dijelova i organizaciona šema, a dana 31.12.2025. godine i novi Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta u NLB Banci a.d. Banja Luka, koji su stupili na snagu 01.01.2026. godine. Navedenim pravilnicima utvrđeni su organi i tijela Banke, kao i organizacione jedinice Banke. S obzirom da se ovaj izvještaj odnosi

na period prije stupanja na snagu navedenih pravilnika, u tekstu izvještaja korišteni su nazivi organizacionih jedinica u skladu sa pravilnicima koji su bili na snazi u izvještajnom periodu.

Banka je na dan 31.12.2025. godine svoje poslovanje obavljala u 37 poslovnih jedinica na području Republike Srpske i jednom poslovnom jedinicom na području Brčko Distrikta BiH. Lokacije poslovnih jedinica Banke javno su objavljene na web-stranici [NLB Poslovnice - NLB Banka a.d. \(nlb-rs.ba\)](https://www.nlb-rs.ba).

Osnovne djelatnosti

Banka je registrovana za obavljanje djelatnosti primanja i polaganja depozita ili drugih povratnih sredstava, davanja kredita, izdavanja garancija i svih oblika jemstva, usluga unutrašnjeg i međunarodnog platnog prometa i prenosa novca, u skladu sa posebnim propisima, kupovine i prodaje strane valute i plemenitih metala, izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (uključujući platne kartice, bankarske čekove), te druge poslove, za koje je ovlašćena zakonom i pomoćne poslove, koji su povezani sa navedenim poslovima.

U skladu sa Zakonom o klasifikaciji djelatnosti i registru poslovnih subjekata po djelatnostima u Republici Srpskoj i Uredbom o klasifikaciji djelatnosti Republike Srpske, djelatnosti Banke iz prethodnog stava razvrstavaju se na sljedeće podrazrede, kako slijedi:

- 64.19 Ostalo novčano poslovanje
- 64.91 Finansijski zakup (lizing)
- 64.92 Ostalo odobravanje kredita
- 64.99 Ostale finansijske uslužne djelatnosti osim osiguranja i penzionih fondova
- 66.12 Posredovanje u poslovima sa hartijama od vrijednosti
- 66.19 Ostale pomoćne djelatnosti u finansijskim uslugama, osim osiguranja i penzionih fondova
- 68.10 Kupovina i prodaja sopstvenih nekretnina
- 68.20 Iznajmljivanje i poslovanje sopstvenim nekretninama ili nekretninama uzetim u zakup (lizing)
- 66.22 Djelatnost zastupnika i posrednika u osiguranju

Banka ima pravo obavljanja svih poslova spoljnotrgovinskog prometa u okviru i za potrebe registrovane djelatnosti.

Vlasnička struktura Banke i članovi organa upravljanja

Vlasnička struktura

U skladu sa Izvještajem iz knjige akcionara na dan 31.12.2025. godine Banka je imala samo jednog akcionara, koji ima 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima Banke:

Vlasnička struktura na dan 31.12.2025. godine			
Red. br.	Ime/naziv akcionara, koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redosljed po veličini učešća)	% učešća	
		Obične akcije	Prioritetne akcije
1.	Nova Ljubljanska Banka d.d. Ljubljana	99,853233	---

Napomena :

Dana 29.12.2025. godine održana je sjednica Skupštine akcionara NLB Banke a.d. Banja Luka, na kojoj je usvojena Odluka o prenosu akcija manjinskih akcionara NLB Banke a.d. Banja Luka na kontrolnog akcionara NLB Banke a.d. Banja Luka, odnosno Novu Ljubljansku banku d.d. Ljubljana.

Okružni privredni sud Banja Luka, u februaru mjesecu 2026. godine, svojim Rješenjem, upisao je u registar poslovnih subjekata kod NLB Banke a.d. Banja Luka Odluku o prenosu akcija manjinskih akcionara na kontrolnog akcionara, nakon čega je dana 24.02.2026. godine kod Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka izvršen prenos akcija manjinskih akcionara na račun otkupioaca Novu Ljubljansku banku d.d. Ljubljana.

Nakon provedene promjene, u skladu sa Izvještajem iz Knjige akcionara NLB Banke a.d. Banja Luka, Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana vlasnik je 62.003 redovnih akcija emitenta NLB Banke a.d. Banja Luka, sa procentualnim učešćem od 100% u osnovnom kapitalu i akcijama sa pravom glasa.

Vlasnička struktura na dan 31.05.2026. godine			
Red. br.	Ime/naziv akcionara, koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redosljed po veličini učešća)	% učešća	
		Obične akcije	Prioritetne akcije
1.	Nova Ljubljanska Banka d.d. Ljubljana	100	---

Banka ima emitovane samo obične akcije, nema emitovanih prioritetnih akcija.

Članovi Nadzornog odbora Banke

Skupština Banke formirala je Nadzorni odbor, koji na dan 31.12.2025. godine čine:

Članovi Nadzornog odbora Banke		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili link na mjesto na kojem je objavljena)
1.	Andrej Lasič, predsjednik	NLB organi upravljanja - NLB Banka a.d. (nlb-rs.ba)
2.	Damir Kuder, zamjenik predsjednika	NLB organi upravljanja - NLB Banka a.d. (nlb-rs.ba)
3.	Matic Novak, član	NLB organi upravljanja - NLB Banka a.d. (nlb-rs.ba)
4.	Mirella Miškić, član	NLB organi upravljanja - NLB Banka a.d. (nlb-rs.ba)
5.	Sonja Šmuc, član (nezavisni član)	NLB organi upravljanja - NLB Banka a.d. (nlb-rs.ba)
6.	Dragan Gligorić, član (nezavisni član)	NLB organi upravljanja - NLB Banka a.d. (nlb-rs.ba)
7.	Dragan Kovačević, član (nezavisni član)	NLB organi upravljanja - NLB Banka a.d. (nlb-rs.ba)

Članovi Uprave Banke

Nadzorni odbor imenovao je članove Uprave Banke, čiji su članovi na dan 31.12.2025. godine:

Članovi Uprave Banke		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili link na mjesto na kojem je objavljena)
1.	Goran Babić, predsjednik	NLB organi upravljanja - NLB Banka a.d. (nlb-rs.ba)
2.	Ljiljana Krsman, član	NLB organi upravljanja - NLB Banka a.d. (nlb-rs.ba)
3.	Martin Mavrič, član	NLB organi upravljanja - NLB Banka a.d. (nlb-rs.ba)
4.	Živko Šiftar, član	NLB organi upravljanja - NLB Banka a.d. (nlb-rs.ba)

Napomena :

Član Uprave Banke Martin Mavrič, na osnovu sporazumnog raskida radnog odnosa, razriješen je sa funkcije člana Uprave Banke zaključno sa 31.12.2025. godine, te je Uprava Banke u periodu od 01.01.2026. godine do 30.04.2026. godine funkcionisala u sastavu od tri člana, odnosno Goran Babić predsjednik Uprave Banke, Ljiljana Krsman i Živko Šiftar, članovi Uprave Banke.

Nadzorni odbor Banke na sjednici koja je održana dana 26.03.2026. godine, nakon provedene procedure, donio je Odluku o imenovanju Ivane Lazarević Soldat za člana Uprave Banke, na mandatni period od 01.05.2026. godine do 01.01.2028. godine, uz uslov dobijanja prethodne saglasnosti Agencije za bankarstvo Republike Srpske. Dana 30.04.2026. godine Agencija za bankarstvo Republike Srpske dala je prethodnu saglasnost Banci za imenovanje Ivane Lazarević Soldat za člana Uprave Banke.

Uzimajući u obzir napred navedeno Uprava Banke, počevši od 01.05.2026. godine, radi u sastavu od četiri člana :

Članovi Uprave Banke od 01.05.2026. godine

Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili link na mjesto na kojem je objavljena)
1.	Goran Babić, predsjednik	NLB organi upravljanja - NLB Banka a.d. (nlb-rs.ba)
2.	Ljiljana Krsman, član	NLB organi upravljanja - NLB Banka a.d. (nlb-rs.ba)
3.	Ivana Lazarević Soldat, član	NLB organi upravljanja - NLB Banka a.d. (nlb-rs.ba)
4.	Živko Šiftar, član	NLB organi upravljanja - NLB Banka a.d. (nlb-rs.ba)

Članovi Odbora za reviziju

Nadzorni odbor formirao je Odbor za reviziju Banke, čiju su članovi na dan 31.12.2025. godine:

Članovi Odbora za reviziju na dan 31.12.2025. godine

Red. br.	Ime i prezime
1.	Tatjana Jamnik - Skubic, predsjednica
2.	Polona Kurtevski, član
3.	Mirko Ilić, član

Članovi Odbora za reviziju održavaju sjednice najmanje jednom kvartalno, a po potrebi i češće.

Napomena :

Predsjednica Odbora za reviziju Tatjana Jamnik Skubic, zbog preuzimanja funkcije člana Nadzornog odbora NLB d.d. Ljubljana, podnijela je ostavku na funkciju člana Odbora za reviziju NLB Banke a.d. Banja Luka.

Nadzorni odbor Banke na sjednici koja je održana dana 17.12.2025. godine donio je Odluku o razrješenju Tatjane Jamnik Skubic sa funkcije člana Odbora za reviziju Banke na njen lični zahtjev sa danom 31.12.2025. godine, te je istog dana donio Odluku o imenovanju Andreje Golubić za člana – predsjednicu Odbora za reviziju Banke počevši od 01.01.2026. godine.

Uzimajući u obzir napred navedeno Odbor za reviziju, počevši od 01.01.2026. godine, radi u sastavu Andreja Golubić, predsjednica, Polona Kurtevski i Mirko Ilić, članovi.

Članovi Odbora za reviziju od 01.01.2026. godine

Red. br.	Ime i prezime
1.	Andreja Golubić, predsjednica
2.	Polona Kurtevski, član
3.	Mirko Ilić, član

Članovi Odbora za reviziju održavaju sastanke najmanje jednom kvartalno, a po potrebi i češće.

Ostali Odbori Nadzornog odbora

Nadzorni odbor je, u skladu sa Zakonom o bankama RS, formirao Odbor za rizike, Odbor za naknade i Odbor za imenovanje.

Članovi Odbora za rizike na dan 31.12.2025. godine:

Članovi Odbora za rizike

Red. br.	Ime i prezime
1.	Dragan Gligorić, predsjednik
2.	Matic Novak, zamjenik predsjednika
3.	Damir Kuder, član
4.	Dragan Kovačević, član

Članovi Odbora za naknade na dan 31.12.2025. godine:

Članovi Odbora za naknade

Red. br.	Ime i prezime
1.	Sonja Šmuc, predsjednica
2.	Dragan Gligorić, zamjenik predsjednice
2.	Damir Kuder, član
3.	Matic Novak, član

Članovi Odbora za imenovanja na dan 31.12.2025. godine:

Članovi Odbora za imenovanja

Red. br.	Ime i prezime
1.	Andrej Lasič, predsjednik
2.	Damir Kuder, zamjenik predsjednika
3.	Sonja Šmuc, član
4.	Mirella Miškić, član

Organizacija funkcije interne revizije

Nadzorni odbor Banke uspostavio je kontrolnu funkciju interne revizije, imenovao rukovodioca kontrolne funkcije interne revizije, te utvrdio naknadu za njen rad.

U periodu od 01.01.2025. do 31.12.2025. godine funkciju šefa Službe za internu reviziju obavljala je Nina Preradović.

Kontrolna funkcija interne revizije formirana je kao posebna organizaciona jedinica, pod nazivom, funkcionalno i organizaciono nezavisna od aktivnosti, koje revidira i od drugih organizacionih dijelova Banke, sa svim ovlaštenjima, koja su propisana Statutom Banke, Odlukom Agencije za bankarstvo o sistemu upravljanja, te Zakonom o bankama Republike Srpske.

Spoljni revizor Banke

Privredno društvo KPMG B-H d.o.o. za reviziju Sarajevo obavilo je reviziju finansijskih izvještaja Banke za godinu završenu na dan 31.12.2025. godine, kao i reviziju informacionih sistema Banke za 2025. godinu.

Politike za izbor i procjenu članova organa upravljanja Bankom

Skupština Banke usvojila je Politiku i procedure za izbor i procjenu ispunjenosti uslova za članstvo u Nadzornom odboru i samoprocjenu rada Nadzornog odbora, a Nadzorni odbor Banke usvojio je Politike i procedure za izbor i procjenu ispunjenosti uslova za članove Uprave Banke (u daljem tekstu: Politike).

Navedenim Politikama, u skladu sa Zakonom o bankama RS i Odlukom Agencije za bankarstvo Republike Srpske o procjeni članova organa Banke, propisuju se:

- kriterijumi i postupci za procjenu predloženih i izabranih, odnosno imenovanih članova organa Banke u smislu da li imaju dobar ugled i dovoljno iskustva za obavljanje funkcije člana organa Banke,
- mjere koje Banka primjenjuje u slučajevima kada lica iz prethodne alineje nisu podobna za obavljanje funkcije.

Banka u skladu sa Politikama ima primarnu odgovornost za obavljanje inicijalne i kontinuirane procjene članova organa Banke i to u sljedećim slučajevima:

- prije podnošenja zahtjeva za izdavanje prethodne saglasnosti Agencije za bankarstvo Republike Srpske za izbor, odnosno imenovanje novih članova organa Banke,
- u toku obavljanja funkcije izabranih, odnosno imenovanih članova organa Banke, najmanje jednom godišnje i
- u drugim slučajevima, za koje Banka procijeni da su relevantni za obavljanje funkcije člana organa Banke.

Politika naknada

Postupak odlučivanja koji se primjenjuje pri određivanju Politike naknada

Politikom naknada definišu se sistem, vrste i struktura naknada, koje Banka isplaćuje zaposlenima, te osnovna pravila, principi (načela) uspostavljanja i upravljanja sistemom naknada, njihovog regulisanja, određivanja, ugovaranja i utvrđivanja isplate.

Politika naknada se ažurira minimalno jednom godišnje, nakon čega Nadzorni odbor usvaja Politiku naknada, a Skupština akcionara Banke odlučuje o davanju saglasnosti na Politiku naknada. Nadzorni odbor i Uprava Banke u skladu sa svojim nadležnostima obezbjeđuju sprovođenje Politike naknada.

Nadzorni odbor, najmanje jednom godišnje, pregleda i preispituje principe Politike i ocjenjuje usklađenost sprovođenja Politike sa relevantnim propisima, smjernicama, principima i kodeksima, te politikama i procedurama Banke vezanim za naknade zaposlenih.

U toku 2025. godine je održana jedna sjednica Nadzornog odbora, te jedna sjednica Skupštine akcionara Banke vezane za politiku naknada i njihovo provođenje.

Informacije o vezi između plate i uspješnosti, tj. o korelaciji između naknada, uspješnosti i rizika za sve zaposlene

Oblici varijabilne naknade u Banci su:

- godišnje varijabilne naknade, koje mogu ostvariti svi zaposleni, čije profesionalne aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil Banke (identifikovani zaposleni), a čiji se radni učinak ocjenjuje na godišnjem nivou; ova kategorija zaposlenih definisana je Politikom naknada,
- polugodišnje varijabilne naknade, koje mogu ostvariti svi ostali zaposleni u skladu sa postignutim radnim učinkom, a čiji se radni učinak ocjenjuje na polugodišnjem nivou.

Kriterijum uspješnosti za isplatu varijabilne naknade zavisi od rezultata zaposlenog, poslovne jedinice i poslovnih rezultata Banke ili Grupe. Uspješnost zaposlenih u okviru Banke se procjenjuje u postupku evaluacije zaposlenih u skladu sa internim aktima Banke. Svi zaposleni imaju pravo na isplatu varijabilne naknade pod uslovima propisanim Politikom naknada i drugim internim aktima Banke.

Ne dovodeći u pitanje opšta načela ugovornog i radnog prava, ukupan iznos varijabilne naknade će se, načelno, znatno umanjiti u slučaju znatno narušene uspješnosti ili ostvarivanja gubitka Banke, na osnovu i u skladu sa odlukom Nadzornog odbora.

Varijabilna naknada odražava naknadu za radni učinak, koji je održiv i prilagođen riziku, a veći je od radnog učinka, koji se zahtijeva od radnog mjesta.

Kriterijumi za isplatu propisani su Politikom naknada i drugim aktima Banke, koji se odnose na varijabilne naknade, a u skladu sa Odlukom ABRS o sistemu upravljanja.

Odgodažnje isplate varijabilnog dijela naknade se vrši pod uslovima propisanim regulatornim i internim aktima.

Odnos između fiksnog i varijabilnog dijela naknada

Odnos između varijabilnog i fiksnog dijela plate se razlikuje zavisno od funkcije, koju zaposleni obavlja, a uzimajući u obzir uticaj na prihode, rashode, rizike, poslovnu strategiju, broj zaposlenih u organizacionom dijelu i dr.

Fiksni dio naknade zaposlenog, koji obavlja poslove kontrolnih funkcija, ne smije biti manji od dvije trećine ukupne naknade tog zaposlenog, a ukupna godišnja naknada tog zaposlenog ne smije biti manja od prosjeka naknada radnika, koji obavljaju poslove uporedivog obima, složenosti i odgovornosti.

Za identifikovane zaposlene, koji su uključeni u poslovnu funkciju, odnos između fiksnog i varijabilnog dijela plate može biti, po pravilu, maksimum 60% : 40%, i za ostale identifikovane zaposlene odnos između varijabilnog i fiksnog dijela ukupnih naknada se definiše tako da iznos varijabilnog dijela ne prelazi iznos fiksnog dijela ukupnih naknada, odnosno može biti, po pravilu, maksimum 60% : 40%.

Informacije o kriterijima uspješnosti, na kojima se zasnivaju prava na akcije, opcije ili varijabilni dio naknade

Identifikovanim zaposlenim pripada godišnji varijabilni dio plate na osnovu dostizanja finansijskih i nefinansijskih mjerila uspješnosti u skladu sa odredbama Politike naknada.

Nadzorni odbor određuje ciljeve i ocjenjuje uspješnost za Upravu Banke i kontrolne funkcije, a Uprava Banke za ostale zaposlene.

Opis, kriterijumi i obrazloženje varijabilnog dijela naknada koji isplaćuje Banka

Odluku o isplati varijabilnog dijela naknade članovima Uprave donosi Skupština Banke. Odluku o isplati naknada na pojedinačnom osnovu članovima Uprave Banke i rukovodiocima kontrolnih funkcija donosi Nadzorni odbor. Odluku za ostale identifikovane zaposlene donosi Uprava Banke i o tome izvještava Nadzorni odbor.

Varijabilni dio plate identifikovanim zaposlenim, ukoliko ne prelazi iznos od 100.000,00 KM na godišnjem osnovu, se isplaćuje u gotovini i bez odgode, a ukoliko isti prelazi navedeni iznos /ili je veći od jedne trećine njihove ukupne naknade za dotičnu poslovnu godinu, varijabilni dio se isplaćuje po sljedećem modelu:

- 50% se isplaćuje nakon potvrđivanja rezultata poslovanja na Skupštini Banke,
- 50% se odlaže za vremenski period od 5 godina od dana kad je isplaćen neodloženi dio takve varijabilne naknade i plaća se srazmjerno na pro rata osnovi,
- najmanje 50% mora se sastojati od finansijskih instrumenata, a identifikovani zaposleni može prenijeti ove instrumente samo uz dozvolu Banke, koja se može izdati tek nakon što prođu najmanje tri godine od sticanja.

Ukupne naknade zaposlenih prema područjima poslovanja i kategorijama

U tabeli ispod prikazana su neto primanja zaposlenih za 2025. godinu po poslovnim područjima:

Poslovno područje	u 000 KM
Poslovanje sa stanovništvom	6.921
Poslovanje sa privredom i investiciono bankarstvo	1.036
Ostalo	9.519
Ukupno	17.476

Ukupan iznos neto naknada po kategorijama zaposlenih za 2025. godinu prikazan je u tabeli:

Kategorija zaposlenih	u 000 KM
Nadzorni odbor, Uprava banke i Ostalo ključno rukovodstvo	3.133
Ostali radnici	14.343
Ukupno	17.476

Ukupan iznos neto naknada podijeljen na fiksnu i varijabilnu naknadu sa brojem primalaca prikazan je u tabeli:

Vrsta naknade	u 000 KM	Broj primalaca
Fiksna naknada	16.120	562
Varijabilana naknada	1.356	353
Ukupno	17.476	

Napomena: U ukupan iznos primljenih naknada uključene su i naknade radnika, koji su u toku 2025. godine zaključili radni odnos. Podaci o fiksnoj naknadi, osim plate, sadrže i ostala lična primanja - topli obrok, regres, prevoz, jubilarne nagrade, osiguranje, otpremnine, nenovčana primanja i pomoć radnicima.

Broj zaposlenih čije naknade iznose 100.000 KM (neto iznos) ili više u finansijskoj godini

Broj zaposlenih čije ukupne neto naknade su u 2025. godini iznosile 100.000 KM ili više je 6 radnika.

Strategija i politike za upravljanje rizicima Banke

Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik

Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima NLB Banke a.d. Banja Luka (Strategija rizika)

Banka posvećuje veliku pažnju upravljanju rizicima i kontinuirano njeguje kulturu rizika, odnosno svijest o rizicima unutar cijele organizacije. Kao članica NLB Grupe, Banka radi u skladu sa lokalnom regulativom, kao i usmjerenjima/standardima NLB Grupe. Navedena usmjerenja se prilagođavaju uslovima poslovanja na tržištu, nakon čega Banka definiše svoj risk apetit (RA), to jest sklonost ka preuzimanju rizika, koja proizilazi iz Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima.

Okvir za upravljanje rizikom Banke je prikazan na slici ispod:

Na ovaj način Banka posluje uz umjereno konzervativnu politiku preuzimanja rizika i na taj način osigurava dugoročno optimalno poslovanje sa dobiti, uz ispunjavanje svih regulatornih zahtjeva.

Strategija rizika se bazira na jedinstvenim principima strategije preuzimanja i upravljanja rizicima na nivou NLB Grupe (*NLB Group Risk Strategy*).

Glavni principi Strategije rizika su:

- definisanje sklonosti Banke ka preuzimanju rizika i toleranciju Banke prema riziku; prilikom utvrđivanja sklonosti ka preuzimanju rizika, osim kvantitativnih informacija, Banka uzima u obzir i kvalitativne informacije, stručne procjene i druge faktore iz makroekonomskog okruženja, koji utiču ili mogu uticati na odnos Banke prema rizicima Banke,
- analiza svih rizika kojima je Banka izložena, od kojih su za ukupno poslovanje Banke ključni kreditni, tržišni, rizik likvidnosti i operativni rizik. Banka posebnu pažnju posvećuje analizi faktora ekološkog, socijalnog i korporativnog upravljanja (engl. environmental, social or governance factors) u procesu donošenja odluka na strateškom i operativnom nivou,

- obezbjeđivanje identifikacije, procjene i upravljanja rizicima, koji proizlaze iz eksternalizovanih aktivnosti i sprovođenje značajnih mjera upravljanja rizikom eksternalizacije,
- oprezno uvođenje i analiza novih proizvoda i bitnih promjena postojećih sa svih risk relevantnih aspekata,
- fokusiranje na diverzifikaciju kako bi se izbjegla velika koncentracija na nivou portfolija,
- optimalno korištenje kapitala i njegova raspodjela među segmentima poslovanja/organizacionim jedinicama,
- vođenje odgovarajuće dividendne politike prilagođene riziku,
- uključivanje ključnih principa rizika u naknadama,
- osiguranje cjelokupne usklađenosti sa internim politikama/pravilima i važećim propisima,
- adekvatan sistem internih kontrola i
- okvir tri linije odbrane.

Strategija rizika određuje materijalne principe i orijentacije preuzimanja rizika u sljedećim segmentima poslovanja Banke:

- kreditiranje pravnih i fizičkih lica,
- osiguravanje odgovarajućeg obima likvidnosti i upravljanje rezervama likvidnosti,
- osiguravanje odgovarajuće strukture izvora finansiranja, uključujući orijentaciju za poslovanje sa stanovništvom u dijelu, koji se odnosi na (oročene) štedne proizvode,
- upravljanje tržišnim rizikom, odnosno valutnim i kamatnim rizikom, s ciljem upravljanja vlastitim pozicijama Banke,
- upravljanje operativnim rizikom,
- zaključenje drugih finansijskih transakcija u trezorskom poslovanju i
- upravljanje ESG rizicima, kao sastavnim dijelom gore navedenih kategorija rizika.

Materijalni principi i smjernice za preuzimanje kreditnih, tržišnih i rizika likvidnosti povezanih s rizikom refinansiranja, detaljnije su određeni po segmentima poslovanja, uzimajući u obzir važnost i utvrđenu metodu njihovog upravljanja u Banci. Upravljanje operativnim rizikom odnosi se na sve segmente Banke.

Politike upravljanja rizicima

Upravljanje rizicima je regulisano internim aktima, koji su obavezujući po lokalnoj regulativi i usklađeni sa standardima za upravljanje rizicima na nivou NLB Grupe. Za upravljanje svakim pojedinačnim rizikom ustanovljene su politike sa detaljnim metodologijama, procedurama i uputstvima.

Banka je u svom poslovanju izložena različitim rizicima, od kojih su za ukupno poslovanje Banke **ključni** sljedeći rizici:

Kreditni rizik - rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci.

Tržišni rizici - rizici neispunjavanja obaveza od strane dužnika; garant ne ispoštuje svoju garanciju.

Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi - rizik pogoršanja kreditnog rejtinga dužnika.

Rizik likvidnosti - rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed nesposobnosti Banke da ispunjava svoje dospjele obaveze.

Operativni rizik - rizik gubitka usljed koncentracije izloženosti određenim sektorima ili granama industije.

Ostali rizici – rizik da dužnik neće biti u mogućnosti vratiti svoje obaveze zbog promjene kursa valute (ukoliko su plasirana sredstva u valuti različitoj od valute koju dužnik ima kao osnovna primanja).

ESG rizik kao potkategorija je u svakoj pojedinačnoj kategoriji glavnih rizika: kreditnog rizika, rizika likvidnosti, operativnih rizika i ostalih rizika.

Banka ima obavezu da kontinuirano prati i identifikuje značajne rizike, kojima je ili može biti izložena u svom poslovanju.

Proces identifikacije rizika je sastavni dio procesa upravljanja rizicima, te uključuje sljedeće faze i aktivnosti:

- sagledavanje, analiza i diskusija o postojećim i novoidentifikovanim rizicima,
- izrada identifikacije rizika sa ocjenama značajnosti, analizirajući sve rizike.

U tabeli ispod predstavljena je ocjena značajnosti rizika za 2025. godinu:

KATEGORIJA RIZIKA		
Br.	Stavka	Ocjena značajnosti
1.	KREDITNI RIZIK	umjeren do visok rizik
2.	TRŽIŠNI RIZIK	nizak do umjeren rizik
3.	RIZIK KAMATNE STOPE U BANKARSKOJ KNJIZI	umjeren do visok rizik
4.	RIZIK LIKVIDNOSTI	nizak do umjeren rizik
5.	OPERATIVNI RIZICI	umjeren do visok rizik
6.	OSTALI RIZICI	nizak do umjeren rizik

Testiranje otpornosti na stres

Testiranje otpornosti na stres obuhvata sve vrste rizika, koje je Banka identifikovala kao značajne, te uzimajući u obzir bilansne pozicije aktive, pasive i vanbilansa. Nivo obuhvata može da varira od jednostavnih analiza osjetljivosti, pojedinačnog rizika do sveobuhvatnog testiranja otpornosti na stres koristeći makroekonomske pretpostavke i scenarija, koji su relevantni za okruženje u kojem Banka posluje, kao i njen poslovni model.

Banka prilikom testiranja provodi i obrnuto testiranje otpornosti na stres (*reverse stress test*). U ovom slučaju Banka unaprijed identifikuje određeni ishod i onda istražuje scenarije, koji mogu dovesti do datog ishoda. Posebnu primjenu ove vrste stres testova Banka ima prilikom izrade Plana oporavka.

Upravljanje pojedinačnim rizicima

Kreditni rizik

Upravljanje kreditnim rizikom odvija se kako na nivou cjelokupnog kreditnog portfolija tako i na nivou pojedinačnog kredita ili transakcije, imajući na umu međuzavisnost kreditnog i ostalih poslovnih rizika. S ciljem maksimiziranja stope prinosa, Banka upravlja kreditnim rizikom i održava ga u prihvatljivim okvirima.

Upravljanje kreditnim rizikom, kao najvažnijim rizikom, u najvećem dijelu usmjereno je na preuzimanje umjerenih rizika i osiguravanje optimalnog povrata s obzirom na preuzete rizike. RA po pitanju kvaliteta portfolija Banke jeste da se zadrži u niskom do umjerenom nivou rizika na tim indikatorima.

U okviru Banke su razdvojene funkcija ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanju rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe. Plasmani mogu biti odobreni samo uz saglasnost ovlaštenih lica zaduženih za procjenu rizika plasmana.

Kreditni proces Banke obuhvata:

- proces odobravanja plasmana,
- proces praćenja plasmana,
- analizu kreditnog portfolija,
- postupanje sa problematičnim plasmanima.

Proces ublažavanja kreditnog rizika obuhvata sljedeće mjere (tehnike):

- preuzimanje kreditnog rizika - Banka ima umjeren RA; pri preuzimanju rizika osnovni izvor otplate je kreditna sposobnost dužnika i raspoloživi gotovinski tok, dok se obezbjeđenje plasmana smatra sekundarnim izvorom otplate,
- smanjenja - kroz pribavljanje kvalitetnih sredstava obezbjeđenja u skladu sa internim aktima Banke,
- diverzifikacija portfolija po segmentima i djelatnostima poslovanja, a posebno vodeći računa o izloženostima prema jednom licu ili grupi povezanih lica, te
- prenos potraživanja kroz ustupanje ili prodaju.

Banka ima fokus na kontinuirano smanjenje učešća problematičnih plasmana (NPL - *Non Performing Loans*), putem intenzivnog praćenja i proaktivnog postupanja sa klijentima, koji se suočavaju sa problemima u poslovanju, posebno u smislu restrukturiranja ili putem naplate dugovanja, prihvatanjem primljenih sredstava obezbjeđenja ili prodajom potraživanja.

Banka sprovodi stres testiranje kreditnog rizika na osnovu FIRB metodologije (*Foundation Internal Ratings Based approach*), koja se koristi u ICAAP procesu za izračun internih kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik.

FIRB pristup

Osnova FIRB pristupa se zasniva na mjerama za očekivane gubitke (*expected losses - EL*) i neočekivane gubitke (*unexpected losses - UL*). Funkcija ponderisanja rizika (*risk-weight*) formira kapitalne zahtjeve za neočekivane gubitke. Banka je izvršila pojednostavljivanje modela s ciljem procjene internih kapitalnih zahtjeva na najbolji način.

FIRB pristup se koristi samo za neproblematične (*performing*) izloženosti. U okviru FIRB pristupa, izloženosti u bankarskoj knjizi su segmentirane u četiri sektora sa različitim karakteristikama rizika, a to su: preduzeća, država, banke i stanovništvo.

Metodologija izračuna dodatnih kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik u stresnim uslovima je identična FIRB metodologiji, pri čemu se u stres testu mijenja nivo pouzdanosti i stres se odnosi na naredne tri godine.

Da bi se izmjerio VaR (*Value at Risk*) za kreditni rizik primjenom te metodologije obračuna, smatra se da se izloženost ka kreditnom riziku mjeri sa jedne strane kroz formirane PD, primjenom LGD, koji je po Baselskim principima u iznosu od 45%. Na parametre kreditnog rizika se primjenjuje parametar *Worst Case Default Rate Scenario* tj. koja je vjerovatnoća najgoreg scenarija ostvarenja stope *default*-a. Kada je nivo pouzdanosti 99,99 percentila, to znači da je vjerovatnoća od 99,99% da će kapitalni zahtjev po osnovu klijenata, koji migriraju u lošije kategorije rizika iznositi koliko je dobijeno VaR-om sa navedenim nivoom pouzdanosti. Ostatak vjerovatnoće od 0,01% znači da je to vjerovatnoća da će u godini dana, u slučaju pogoršanja portfolija, kapitalni zahtjev u tom slučaju biti veći od izračunatog putem VaR-a sa 99,9% nivoom pouzdanosti.

Ovaj dio se zove uslovljeni VaR, tj. CVaR. On predstavlja očekivani kratkotrajni gubitak, koji je male vjerovatnoće, ali ogromne materijalnosti. S obzirom da se radi o niskoj vjerovatnoći, nije ekonomski opravdano za ovu vrstu gubitka formirati ispravke vrijednosti niti dodatni kapitalni zahtjev.

Pored rizika *default*-a, Banka je u okviru kreditnih rizika identifikovala i prati i ostale tipove kreditnih rizika kao što su: rizik migracije, rizik koncentracije, valutno indukovani kreditni rizik, rizik kolaterala, rezidualni rizik, kamatno kreditno indukovani rizik i ESG - rizik izloženosti ka neekološkim granama, ESG - rizik tranzicije i ESG - fizički rizik.

ESG rizik

ESG - rizik izloženosti ka neekološkim granama - izloženost ka industrijama, koje su klasifikovane kao štetne i onemogućuju održiv rast i razvoj u svakodnevnom životu. Rizik koji sve više dobija na značaju u procesu identifikacije, mjerena i odvajanja kapitalnih zahtjeva za iste.

Banka je u ICAAP procesu razvila scenarije testiranja, koji odražavaju različite rizike vezane za ESG, kao što su klimatske promjene, društvena nejednakost ili loše upravljanje ljudskim resursima. Ovi scenariji mogu biti alat u shvatanju kako ovi rizici mogu uticati na poslovanje i finansijsku stabilnost.

Banka ograničeno finansira određene djelatnosti/aktivnosti kao što su:

- proizvodnja ili trgovina duvanom,
- proizvodnja ili trgovina alkoholom,
- kockanje, kazino i ekvivalentna preduzeća,

dok je finansiranje određenih djelatnosti/aktivnosti kao što su:

- rudnici uglja i termoelektrane na uglj,
- proizvodnja ili trgovina drvetom, koje potiče iz izvora kojima se ne upravlja na održiv način, potpuno zabranjeno.

Nekreditni rizici

Kao i kod kreditnih rizika, kod nekreditnih rizika se takođe vodi računa o razdvojenosti funkcija ugovaranja transakcija od funkcija kontrole i ocjene rizičnosti.

Tržišni rizici

Upravljanje tržišnim rizicima je veoma važno jer propusti u uočavanju rizičnih izloženosti i pasivno upravljanje mogu imati značajan uticaj na dugoročnu stabilnost poslovanja Banke. U okviru tržišnih rizika, razlikuju se devizni i rizik kreditnog spreda. Devizni rizik je rizik, koji proizlazi iz promjene kursa valute i/ili promjene cijene zlata. Rizik kreditnog *spread*-a je rizik, koji nastaje usljed promjena tržišne vrijednosti dužničkih finansijskih instrumenata uslijed promjene kreditnog raspona (*spread*-a).

U oblasti deviznog rizika, Banka je usmjerena na preuzimanje srednjeg nivoa rizika, dok za rizik kreditnog spreda Banka ima umjerenu toleranciju.

Osnovne smjernice u upravljanju tržišnim rizicima su:

- usvajanje i harmonizacija politika u skladu sa Strategijom Banke i lokalnim propisima,
- identifikacija, praćenje i upravljanje tržišnim rizicima,
- uspostavljanje baze podataka, IT rješenja i automatske pripreme izvještaja,
- proaktivno upravljanje i
- kontinuirano praćenje i izvještavanje.

Banka obavlja sljedeće poslove putem kojih se izlaže tržišnim rizicima:

- kupovina i prodaja hartija od vrijednosti sa ciljem održavanja likvidnih rezervi,
- kupovina i prodaja gotovine,
- poslovi sa CBBiH,
- FX poslovi (valutne konverzije) sa bankama,
- MM poslovi (oročenja kod domaćih i ino banaka) i
- kotiranje tržišnog kursa za klijente Banke.

Banka nema knjigu trgovanja tako da nije izložena riziku promjene vrijednosti pozicija, koje proizilaze iz knjige trgovanja. Banka posjeduje značajan portfolio dužničkih HOV, koji služi kao rezerva likvidnosti i čija vrijednost se može značajno promijeniti u slučaju oscilacija kreditnog raspona na tržištu.

Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi

Rizik kamatne stope predstavlja rizik smanjenja dobiti ili vrijednosti kapitala usljed promjena nivoa tržišnih kamatnih stopa.

Upravljanje kamatnim rizikom se sprovodi kroz ograničavanje potencijalnog gubitka Banke zbog promjena stranih i domaćih kamatnih stopa, koje utiču na ekonomsku i tržišnu vrijednost Banke. Kamatna osjetljivost, koja se javlja kao posljedica promjena tržišnih kamatnih stopa, utiče na neto kamatni prihod, zahtjev za dodatnim kapitalom i ekonomsku vrijednost bankarske knjige. Ekonomska vrijednost bankarske knjige jeste procjena sadašnje vrijednosti svih očekivanih neto novčanih tokova pozicija bankarske knjige, odnosno očekivanih novčanih tokova imovine umanjene za očekivane novčane tokove obaveza.

Mjere za ublažavanje kamatnog rizika mogu biti:

- promjena aktivnih ili pasivnih kamatnih stopa,
- smanjenje cijene izvora,
- produženje/smanjenje ročnosti pojedinih proizvoda,
- aktiviranje marketinške kampanje,
- dokapitalizacija i
- promjena strategije finansiranja ili plasiranja.

Osnovna smjernica Banke u upravljanju kamatnim rizikom je sprečavanje negativnih efekata promjene kamatnih stopa na prihode i kapital Banke, zbog čega je određena niska do umjerena tolerancija za ovaj rizik (osim u dijelu efekta na kamatni prihod - NII - gdje je tolerancija na rizik na srednjem nivou). Shodno tome, Banka nastoji da upravlja svojim kamatno osjetljivim pozicijama na način da limitira potencijalno negativne efekte na prihod i ekonomsku vrijednost usljed promjene tržišnih kamatnih stopa.

Više detalja o upravljanju kamatnim rizikom je navedeno u poglavlju 9. *Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi*.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik nastanka gubitka u slučajevima kada Banka nije u mogućnosti da izmiri sve dospjele obaveze, odnosno kada je, zbog nemogućnosti obezbjeđivanja dovoljnih sredstava za namirenje dospjelih obaveza, prisiljena obezbjeđivati potrebna sredstva sa značajno većim troškovima od uobičajenih. Tolerancija Banke na rizik likvidnosti je niska do umjerena osim indikatora dugoročnih izvora finansiranja i „*iznos iznad obavezne rezerve/iznos obavezne rezerve*“, koji su u srednjem nivou rizika.

Upravljanje rizikom likvidnosti zasnovano je na pristupima i metodama usmjerenim u budućnost (*forward looking tools*). Tehnike usmjerene u budućnost kao što su analize različitih scenarija i stres-testovi omogućavaju identifikaciju potencijalnih rizika.

Banka u svom poslovanju preuzima rizik likvidnosti u okvirima, koji su prihvatljivi s aspekta njene poslovne strategije i kapitalnih mogućnosti. Banka mora stalno obezbjeđivati odgovarajući nivo likvidnosti za potrebe ispunjavanja svojih kratkoročnih obaveza, kao i u slučaju realizacije jednog od definisanih stresnih scenarija.

Izlaganje riziku likvidnosti je ograničeno putem definisanih limita indikatora rizika likvidnosti. Pored definisanih limita, Banka sprovodi upravljanje rizikom likvidnosti na unutardnevnom nivou, prati stabilnost depozita po viđenju i sprovodi stres testove. Stres testovima se utvrđuje nivo likvidnih sredstava, koje Banka treba imati u slučaju da dođe do snažnih odliva depozita. Minimalni kriterij je da Banka treba da ima iznos kapaciteta za uravnoteženje i priliva u obimu dovoljnom da opstane tokom tri mjeseca nepovoljnog kombinovanog stresnog scenarija.

Kao osnovne vrste rizika likvidnosti Banka je identifikovala sljedeće: rizik kratkoročne likvidnosti, rizik tržišne likvidnosti, rizik *spread*-a, rizik koncentracije finansiranja, rizik unutardnevne likvidnosti, rizik ročne neusklađenosti, rizik izvora finansiranja od stanovništva, rizik izvora finansiranja od pravnih lica, rizik unutargrupne likvidnosti, rizik kratkoročnih izvora finansiranja od strane finansijskih institucija, rizik likvidnosti, koji proizilazi iz vanbilansnih pozicija, rizik strukturalne neusklađenosti, depoziti ESG i rizik od povlačenja izvora.

Više detalja o upravljanju rizikom likvidnosti je navedeno u poglavlju 7. *Zahtjevi za likvidnost*.

Operativni rizici

Pod upravljanjem operativnim rizicima podrazumijevamo identifikaciju, mjerenje, ocjenjivanje, upravljanje rizicima i praćenje štetnih događaja, uključujući izvještavanje o rizicima, kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena. Cilj upravljanja operativnim rizicima je ograničiti obim potencijalnih gubitaka i vjerovatnoću njihovog nastanka na nivo, koji je za Banku prihvatljiv, sa aspekta RA Banke, finansijske štete i, posredno, sa aspekta zaštite ugleda Banke. Banka prihvata one operativne rizike, koji u slučaju realizacije ne bi imali materijalni uticaj na poslovni rezultat, odnosno koji ne bi ugrozili kontinuitet poslovanja Banke. Politika i ostali interni dokumenti relevantni za operativne rizike pružaju dosljedan pristup operativnim rizicima s ciljem ispunjavanja navedenih ciljeva.

Na području operativnih rizika Banka zauzima poziciju da takvi rizici ne smiju značajno uticati na poslovanje, zbog čega je risk apetit za ovaj rizik umjeren. Rizik se prati i minimizira na različite načine:

- definisanjem RA za operativni rizik,
- prikupljanjem informacija i izvještavanjem o postojećim i potencijalnim štetnim događajima,
- izvještavanjem o eskalaciji za velike/značajne štetne događaje,
- identifikacijom operativnih rizika,
- definisanjem profila operativnog rizika kome je Banka izložena,
- praćenjem limita tolerancije na realizovane štetne događaje,
- definisanjem nulte tolerancije na određene operativne rizike,
- praćenjem štetnih događaja u bankarskom sektoru,
- uspostavljanjem ključnih indikatora rizika kao sistema ranog upozorenja i stres testova za rijetke, ali vjerovatno štetne događaje, koji imaju značajan uticaj na Banku,
- definisanjem vlasnika operativnih rizika i
- otvorenim diskusijama o temi iz oblasti upravljanja operativnim rizikom na Odboru za operativni rizik kao najvišem tijelu u ovoj oblasti poslovanja u Banci (pored Uprave Banke).

Banka je kao osnovne potkategorije operativnih rizika identifikovala sljedeće: interne prevare, eksterne prevare, pravni rizik, OR povezan sa IT (*cyber risk*), rizik usklađenosti (*compliance*), rizik novih proizvoda, rizik modela, rizik eksternalizacije, operativni rizici - ESG fizički rizik od štete, ESG rizik tranzicije i rizik zaštite ličnih podataka.

Kriterijum visine rizika je ocjena vjerovatnoće njegovog nastanka i finansijskog učinka i uticaja na ugled, što se ogleda u prioritetu rizika (u ocjeni od A do D). Za rizike visokog prioriteta (A i B), neophodno je aktivno upravljanje rizikom, što prije svega podrazumijeva iznalaženje i sprovođenje kontrolnih aktivnosti za zaštitu od rizika i praćenje rizika preko vrijednosnih indikatora rizika.

Proaktivnom upravljanju operativnim rizicima doprinose stres testovi.

Banka testiranje otpornosti na stres za operativni rizik radi kao kombinaciju dva načina rada:

- modeliranje podataka o štetnim događajima i
- analize scenarija.

Banka svake godine ima procese, koje smatra da bi mogli biti kritični za Banku i radi analize scenarija za te procese, pri čemu otkriva nedostatke, predlaže kontrolne aktivnosti i mjere za njihovo otklanjanje.

Nakon analize kritičnih procesa Banka izrađuje analizu stresnih scenarija. Prvi scenario se odnosi na poređenje sa kapitalnim zahtjevom ukupnog iznosa bruto realizovanog gubitka po procesima, uvećanog za iznos procijenjenog gubitka iz gore navednih analiza scenarija za tipičan slučaj. Drugi scenario se odnosi na poređenje sa kapitalnim zahtjevom ukupnog iznosa bruto realizovanog gubitka po procesima, uvećanog za iznos procijenjenog gubitka iz gore navednih analiza scenarija za ekstremni slučaj.

Ostali rizici

Pored prethodno navedenih rizika, Banka vodi računa o izloženosti i drugim rizicima, kao što su strateški, rizik reputacije, poslovni, rizik profitabilnosti, rizik finansijske poluge, rizik zemlje, rizik eksternalizacije, rizik nesavjesnog poslovanja, kapitala, rizik od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i o ostalim rizicima, kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Tokom internog procesa procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP), Banka uzima u obzir značaj prethodno navedenih rizika i po potrebi utvrđuje zahtjev za dodatnim kapitalom za pokriće ovih rizika.

Rizik zemlje - rizik koji se odnosi na zemlju porijekla lica, prema kojem je Banka izložena i predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika iz razloga, koji su posljedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porijekla dužnika, a koji obuhvata političko-ekonomski rizik i rizik transfera.

Rizik kapitala - adekvatnost kapitala je odnos između kapitala i ponderisane aktive. U širem smislu adekvatnost kapitala prikazuje sposobnost Banke da apsorbira gubitke, tj. što je viši kapital Banke veći je kapacitet za apsorpciju gubitaka, koji su nastali kao posljedica neprihodujućih kredita, operativnih rizika, te otvorenom deviznom pozicijom Banke. Tako definisan, moglo bi se reći da adekvatnost kapitala štiti povjerioce Banke, prije svega deponente, od klijenta koji ne izmiruju uredno potraživanja po osnovu kredita, te neadekvatno upravljanje OpR rizikom i deviznom pozicijom Banke.

Rizik prekomjerne finansijske poluge - rizik koji proizilazi iz ranjivosti Banke zbog finansijske poluge, ili potencijalne finansijske poluge, koji može dovesti do neželjenih izmjena njenog poslovnog plana, uključujući prisilnu prodaju imovine, što može imati za rezultat gubitke ili prilagođavanje vrijednosti njene preostale imovine.

Rizik reputacije - rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke usljed gubitka povjerenja u integritet Banke do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnim praksama Banke ili aktivnostima članova organa Banke, bez obzira da li postoji ili ne postoji osnov za takvo javno mišljenje.

Poslovni rizik - negativna neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži Banke, koja može dovesti do značajnih gubitaka i na taj način umanjiti tržišnu vrijednost Banke. Do poslovnog rizika, prije svega, može doći zbog značajnog pogoršanja tržišnog okruženja i promjena u tržišnoj konkurenciji ili ponašanju potrošača na tržištu.

Rizik profitabilnosti - rizik koji nastaje zbog neodgovarajuće strukture i raspodjele zarade ili nemogućnosti Banke da obezbijedi odgovarajući, stabilan i održiv nivo profitabilnosti.

Strateški rizik - rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed nepostojanja odgovarajućih politika i strategija, te njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usljed promjena u okruženju, u kojem Banka posluje, ili izostanka odgovarajućeg reagovanja Banke na te promjene.

Rizik nesavjesnog poslovanja - definisan je kao bilo koja radnja finansijske institucije ili pojedinca, koja dovodi do štete klijenta ili ima negativan efekat na stabilnost tržišta ili efikasnu konkurenciju.

Rizik od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti - uključuje regulatorne rizike od nesprovođenja zakonskih zahtjeva, rizike da će fizička lica ili kriminalne organizacije zloupotrijebiti finansijski sistem Banke za potrebe pranja novca i/ili finansiranja terorizma i rizik od narušavanja reputacije Banke na osnovu negativnog medijskog izvještavanja, objavljivanja prekršioaca od strane nadzornih institucija u slučaju utvrđenih značajnijih povreda i gubitak povjerenja zainteresovanih strana Banke zbog neprikladnog sistema za sprečavanje ovog rizika.

Rizik tranzicije u kontekstu ESG rizika - prelazak na ekonomiju sa nižim emisijama ugljendioksida može povlačiti opsežne političke, zakonske, tehnološke i tržišne promjene s ciljem rješavanja zahtjeva za ublažavanje i prilagođavanje u vezi sa klimatskim promjenama. U zavisnosti od prirode, brzine i fokusa ovih promena, rizici tranzicije mogu predstavljati različite nivoe finansijskog i reputacionog rizika za organizacije.

Prelazak na ekonomiju sa nižim emisijama ugljendioksida može povlačiti opsežne političke, zakonske, tehnološke i tržišne promjene s ciljem rješavanja zahtjeva za ublažavanje i prilagođavanje u vezi sa klimatskim promjenama. U zavisnosti od prirode, brzine i fokusa ovih promjena, rizici tranzicije mogu predstavljati različite nivoe finansijskog i reputacionog rizika za organizacije.

Rizik raspoloživosti - IKT rizik - rizik da informacioni sistemi i kritične aplikacije nisu dostupni u potrebnom vremenu.

Rizik zastarjele ili neadekvatno održavane IKT infrastrukture - IKT rizik - rizik koji proizlazi iz neprimjene sigurnosnih zakrpa, nadogradnji i tehničkih poboljšanja.

Rizik povjerljivosti i integriteta podataka - IKT rizik - rizik neovlaštenog pristupa, gubitka, izmjene ili curenja osjetljivih i povjerljivih podataka, uključujući podatke o klijentima i poslovne informacije banke.

Rizik neusklađenosti sa regulatornim i internim zahtjevima - IKT rizik - rizik nastanka regulatornih sankcija, finansijskih gubitaka ili reputacionog rizika zbog nepoštovanja važećih propisa, standarda i internih politika koje se odnose na IKT i zaštitu podataka.

Rizik ljudskog faktora u IKT bezbjednosti- IKT rizik - rizik koji proizlazi iz nedovoljne svijesti zaposlenih o IKT bezbjednosti, nepoštovanja internih procedura ili neadekvatne obuke, što može dovesti do sigurnosnih incidenata.

Rizici tehnologija vještačke inteligencije (AI) -rizici koji proizilaze iz razvoja i primjene rješenja u Banci koja koriste tehnologije vještačke inteligencije.

Pored gore navedenih rizika, Banka je potencijalno izložena i ostalim rizicima, koji su obuhvaćeni u internim aktima Banke, a koji nisu značajni u pogledu objavljivanja.

Struktura odnosno organizacija funkcije upravljanja rizicima

Upravljanje rizicima kao kontrolna funkcija Banke

Banka ima uspostavljenu internu organizaciju, odnosno organizacionu strukturu, čijom primjenom su aktivnosti upravljanja rizicima i funkcija podrške poslovanju funkcionalno i organizaciono odvojene od funkcije preuzimanja rizika, tako da je utvrđenom podjelom poslova i dužnosti zaposlenih spriječen sukob interesa.

Sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja rizicima obuhvata sve poslovne linije i organizacione jedinice Banke, te omogućava blagovremene i kvalitetne procjene, analize i izvještaje o značajnim rizicima Banke, kao i druge rezultate procesa upravljanja rizicima, uključujući rezultate testiranja otpornosti na stres, internu procjenu adekvatnosti kapitala i internu procjenu adekvatnosti likvidnosti, na osnovu kojih organi upravljanja Banke mogu donositi pouzdane poslovne odluke o preuzimanju rizika, koje su usklađene sa usvojenom sklonošću ka preuzimanju rizika, limitima rizika i sposobnošću podnošenja rizika.

U okviru sistema unutrašnjih kontrola, funkcija upravljanja rizicima predstavlja jednu od kontrolnih funkcija.

Način vršenja kontrolnih aktivnosti i godišnji plan rada kontrolne funkcije upravljanja rizicima definisani su u internim aktima Banke „Metodologija rada kontrolne funkcije upravljanja rizicima“ i „Godišnji plan rada kontrolne funkcije upravljanja rizicima“.

Uloga kontrole funkcije upravljanja rizicima je da obezbjeđuje Upravi Banke i Nadzornom odboru Banke usklađenost rada kontrolne funkcije upravljanja rizicima sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske, Risk Appetitom, Strategijom rizika, profilom rizičnosti i drugim aktima Banke sa područja rizika.

U Banci je imenovan rukovodilac kontrolne funkcije upravljanja rizicima na višem rukovodnom nivou sa isključivim odgovornostima za upravljanje rizicima u Banci, koji je nezavisan u svom radu i jasno odgovoran za funkciju upravljanja rizicima.

Od 01.11.2024. godine kao direktor Sektora za strateško upravljanje rizicima imenovana je Ivana Lazarević Soldat.

Direktor Sektora za strateško upravljanje rizicima je odgovoran da rad kontrolne funkcije upravljanja rizicima bude u skladu sa propisima i standardima NLB Grupe, Risk apetitom, Strategijom rizika i drugim internim aktima sa područja upravljanja rizicima.

Direktor Sektora za strateško upravljanje rizicima odgovoran je za nadzor identifikacije, mjerenja, kontrole i izvještavanja o rizicima u Banci. Pored navedenog, direktor Sektora za strateško upravljanje rizicima je odgovoran i za:

- formalnu unutrašnju organizaciju i rad Sektora za strateško upravljanje rizicima,
- organizaciju, planiranje i praćenje rada funkcije upravljanja sa rizicima u Banci,
- izradu politika, smjernica, pravilnika, uputstava za rad i drugih akata sa područja rada kontrolne funkcije upravljanja rizicima,
- upravljanje i razvoj kadrova u kontrolnoj funkciji upravljanja rizicima i
- objektivno, stručno i blagovremeno redovno i vanredno izvještavanje za interne i eksterne korisnike (uključujući i eksterne revizore) sa područja rada kontrolne funkcije upravljanja rizicima.

Sektor za strateško upravljanje rizicima sastavljaju kvartalne, polugodišnje i godišnje izvještaje o radu. Sadržaj ovih izvještaja je definisan Odlukom o sistemu upravljanja u Banci. Izvještaji se podnose na mišljenje Odboru za reviziju Banke i Odboru za rizike. Uz navedeno mišljenje i uz informisanje i izjašnjenje Uprave Banke, Nadzorni odbor Banke razmatra i usvaja navedene izvještaje.

Okvir za tri linije odbrane

Kao važan element pristupa upravljanju rizicima, Banka koristi okvir “**tri linije odbrane**”. Unutar okvira, poslovna linija s jedne strane i upravljanje rizicima s druge strane, imaju punu odgovornost za preuzimanje rizika. Služba za internu reviziju ima odgovornost za redovan i detaljan nadzor i kontrolu okvira i pravila za preuzimanje rizika, kao i sistema internih kontrola.

Poslovna linija ugovara rizične transakcije, tj. preuzima i ugovara poslove, kojima izlaže Banku rizicima. Poslovna linija predstavlja **prvu liniju odbrane**, tj. odbija ili ne prihvata transakcije i poslove, koji nisu u skladu sa poslovnim modelom i rizičnim profilom Banke. Poslovna linija koja kod ugovaranja poslovnih transakcija procjenjuje rizik, upravlja njim, a sve u skladu sa zakonodavstvom i internim aktima Banke, i sve u okviru definisanih procesa upravljanja rizicima i definisanih standarda i normativa u Banci.

Sve poslovne i neposlovne jedinice predstavljaju prvu liniju odbrane, sa primarnom odgovornošću za svakodnevno upravljanje rizicima.

Ovo se posebno odnosi na zaposlene na prvoj liniji odbrane:

- obavljanje aktivnosti sa klijentima u okviru uspostavljenog ESMS okvira (viši monitoring upravljanja ekološkim i društvenim rizicima i implementacije sistema upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima), odgovoran za identifikaciju i upravljanje klimatskim i drugim ESG rizicima (rizici životne sredine, društva i rizici upravljanja: *Environmental, social and governance - ESG*),
- dobijanje relevantnih informacija o profilu održivosti klijenta (aspiracije, potrebe, planovi dekarbonizacije itd.), i identifikovanje novih mogućnosti u komercijalnoj strategiji, uz pridržavanje internih akata,
- informisanje klijenata o razvoju novih održivih bankarskih proizvoda putem internih obavještenja, namjenskih internih stranica, priručnika i edukativnih sastanaka, uz poštovanje principa odgovorne komunikacije i izbjegavanja bilo kakvog rizika „zelenog pranja“,
- pružanje jasnih uputstava u pogledu novih proizvoda i procesa,
- razumijevanje, identifikovanje i upravljanje potencijalnim drugim ESG rizicima, koji se odnose na oblast rada odjeljenja,
- učešće u aktivnostima podizanja svijesti i obuci o ublažavanju klimatskih i ekoloških rizika i upravljanju drugim temama održivosti.

Funkcija upravljanja rizicima, koja čini **drugu liniju odbrane** i definiše pravila za Risk apetit i upravljanje rizicima, vrši analizu i zajedničko odlučivanje o rizicima na osnovu prijedloga poslovne strane, analizira rizike prisutne kod novih proizvoda ili tržišta, te na taj način preuzima odgovornost za preuzete rizike.

Funkcija upravljanja rizicima usmjerava upravljanje i kontrolu rizika definisanjem pravila o Risk apetitu, strategijom rizika, drugim politikama i smjernicama rizika, praćenjem i upravljanjem rizicima u ESG regulatornom okviru i rizicima vezanim za klimu. Pored toga, funkcija upravljanja rizicima obezbjeđuje da se podaci za izvještavanje i objelodanjivanje prikupljaju i njima upravlja u skladu sa internim uputstvima i standardima, koji važe za finansijsku industriju, i obezbjeđuje obuku o efikasnom upravljanju ESG rizicima, posebno usmjerenu na rizike vezane za klimu.

Sektor za strateško upravljanje rizicima preduzimaju i dodatne nezavisne kontrole na području upravljanja rizicima sa ciljem sprečavanja sukoba interesa. Sektor za strateško upravljanje rizicima kao nosilac kontrolne funkcije rizika imaju i direktnu liniju izvještavanja Nadzornog odbora. Djelokrug rada kontrolne funkcije upravljanja rizicima je kontinuirano praćenje svih značajnih rizika Banke, provjera primjene i efikasnosti metoda i postupaka za upravljanje rizicima Banke, uključujući i rizike iz makroekonomskog okruženja. Takođe, funkcija upravljanja rizicima vrši ispitivanje i ocjenu adekvatnosti i efikasnosti unutrašnjih kontrola u procesu upravljanja rizicima. Ovoj liniji odbrane pripada i **kontrolna funkcija praćenje usklađenosti** poslovanja, koja je odgovorna za utvrđivanje usklađenosti poslovanja sa regulatornim

i internim odredbama. Sve navedeno se takođe odnosi na regulatorni okvir ESG i ublažavanje ESG i rizika povezanih sa klimom.

Ove dvije kontrolne funkcije sprovođenjem implementiranih kontrola, savjetodavnim i nadzornim aktivnostima doprinose ograničavanju rizika, koji nastaju u prvoj liniji odbrane.

Treću liniju odbrane čini **kontrolna funkcija interne revizije**, koja obezbjeđuje nezavisan pregled i objektivnu potvrdu kvaliteta i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola u Banci. Vršiti nezavisnu procjenu usklađenosti sistema upravljanja rizicima sa internim i eksternim zahtjevima i obavještava Nadzorni odbor i Upravu Banke o svim identifikovanim nedostacima u sistemu upravljanja rizicima. Sve navedeno se takođe odnosi na regulatorni okvir ESG i ublažavanje ESG i rizika povezanih sa klimom.

Odgovornosti organa upravljanja Banke

Organi upravljanja Banke su Skupština, Nadzorni odbor i Uprava Banke. Skupština Banke je najviši organ upravljanja Banke čija su ovlaštenja i obaveze utvrđene Zakonom i Statutom Banke, a način rada Poslovnikom o radu Skupštine Banke. Nadzorni odbor Banke je organ upravljanja čija su ovlaštenja i obaveze utvrđene Zakonom i Statutom Banke, a način rada Poslovnikom o radu Nadzornog odbora Banke.

Nadzorni odbor imenuje i razrješava članove Odbora za reviziju, Odbora za naknade, Odbora za rizike, Odbora za imenovanja i druge odbore.

Uprava Banke je hijerarhijski najviši organ predstavljanja i zastupanja Banke. Uprava Banke organizuje rad, vodi poslovanje i zastupa Banku. Upravu Banke čine četiri člana: Predsjednik Uprave i tri člana Uprave.

Uprava Banke se aktivno uključuje u proces upravljanja rizicima u Banci, a odgovorna je za:

- uspostavljanje adekvatne komunikacije, razmjene informacija i saradnje na svim organizacionim nivoima Banke radi provođenja strategija, politika, procedura i ostalih internih akata, kojima se propisuje upravljanje rizicima kao i adekvatno i blagovremeno preduzimanje mjera u procesu upravljanja rizicima,
- obezbjeđenje odgovarajućeg broja zaposlenih sa stručnim znanjima i iskustvom u upravljanju svim rizicima, poslovima vrednovanja imovine Banke, metodologijama za identifikovanje i mjerenje, odnosno procjenu rizika, kojima je Banka izložena, te testiranju otpornosti na stres,
- određivanje ključnih zaposlenih, koji su uključeni u sistem upravljanja rizicima i zamjene za te zaposlene,
- održavanje efikasnosti upravljanja i kontrola ugrađenih u sistem upravljanja rizicima, uključujući i obezbjeđenje sigurnosti informacionih sistema i
- uspostavljanje odgovarajućih postupaka za procjenu uticaja uvođenja novih proizvoda, usluga ili sistema na izloženost Banke riziku.

Član Uprave Banke iz segmenta rizika (*Chief Risk Officer* - CRO) upravlja: Sektorom za kreditne analize, Sektorom za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom, Sektorom za strateško upravljanje rizicima i Službom za usklađenost poslovanja.

Član Uprave Banke nadležan za segment CRO je lice odgovorno za upravljanje aktivnostima vezanim za restrukturiranje Banke.

Uprava Banke može imenovati sljedeća radna tijela:

- Kreditni odbor,
- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO),
- Odbor za operativne rizike,
- Odbor za informacione tehnologije,
- Komisiju za upravljanje rizikom likvidnosti (LICO),
- Odbor za klijente na listama za praćenje (Odbor za WL i ICL),
- Odbor za upravljanje rizicima Banke (RICO),
- i druga radna tijela.

Sastav, nadležnosti i rad navedenih tijela je regulisan pravilnicima, poslovnica ili drugim internim aktima, koje usvaja Uprava Banke.

Limiti rizika

Sklonost ka preuzimanju rizika jeste ukupni nivo rizika, koji je Banka spremna da preuzme s ciljem ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva. Sklonost ka preuzimanju rizika obuhvata i toleranciju prema rizicima, odnosno utvrđivanje nivoa rizika, koji Banka smatra prihvatljivim.

Okvir za RA (*Risk Appetite*) definisan je kao sveobuhvatan pristup, koji uključuje politike, procedure, kontrole i sisteme kroz koji je RA uspostavljen i praćen. Usvajanje formalnog okvira za RA definiše postojeću kulturu rizika, principe, ciljeve i mjere. Okvir za RA obuhvata i Izjavu o risk apetitu (RAS) u pisanom obliku, koja na sveobuhvatnom nivou predstavlja tipove rizika, koje je Banka spremna prihvatiti ili izbjegavati s ciljem ostvarivanja svojih poslovnih ciljeva. Shodno prethodno navedenom, okvir za RA je povezan sa drugim dokumentima i politikama kao što su Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima, ICAAP i ILAAP, Strategija i politika upravljanja kapitalom, kao i Plan oporavka Banke.

Okvir za RA usklađen je sa poslovnom strategijom Banke. Okvir za RA olakšava ugradnju RA u kulturu rizika, što čini važnu ulogu u cijeloj organizaciji Banke. Naime, efikasan okvir za RA može ujediniti i ojačati kulturu rizika, naročito u vezi sa donošenjem poslovnih odluka.

Detaljniji limiti/ciljne vrijednosti, koji poboljšavaju RA, definisani su u dodatnim pokazateljima rizika svrstanim u Risk profil i ICAAP i ILAAP proces. U okviru Risk profila definisani su i nivoi upozorenja, kao sistem ranog upozorenja s ciljem pravovremene eskalacije izloženosti rizicima na organe upravljanja Bankom. Osnovna funkcija tih limita/ciljnih vrijednosti rizika je ispitivanje i potvrda da li određene aktivnosti vode RA prema zajedničkim strateškim ciljevima. U tom smislu, ICAAP RA su ugrađeni u upravljanje Risk profilom, upravljanje rizicima na operativnom nivou i strateškom procesu donošenja odluka.

Revizija i prilagođavanje utvrđenih internih limita u RA će se vršiti minimalno jednom godišnje. RA je ključni dio ICAAP i ILAAP procesa, poslovne strategije, Plana poravka, upravljanja kapitala i procesa planiranja, te mora biti uključen kao glavna smjernica.

Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima, kao i načina mjerenja rizika

Izveštavanje o rizicima

Sistem izveštavanja na svim nivoima u Banci obezbjeđuje blagovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije, koje su neophodne za donošenje poslovnih odluka i efikasno upravljanje rizicima, odnosno za sigurno i stabilno poslovanje Banke. U Banci je uspostavljen sistem izveštavanja prema Agenciji, Upravi Banke, Nadzornom odboru i ostalim relevantnim odborima, koji su zasnovani na principima blagovremenosti, tačnosti i informativnosti.

Banka redovno ažurira i modernizuje postupke i procese u području upravljanja rizicima, te u isto vrijeme provodi odgovarajuće i redovne obuke radnika na poslovnoj strani u području upravljanja rizicima i u drugim organizacijskim jedinicama.

Izjava o RA na sveobuhvatnom nivou predstavlja vrste rizika, koje je Banka kao finansijska institucija spremna da prihvati ili izbjegne u skladu sa risk kapacitetom, a s ciljem ostvarivanja strateških ciljeva.

Izjava o RA opisuje rizike kojima je Banka već izložena i iznos izloženosti, koji je spremna da preuzme ili izbjegne u budućnosti za te vrste rizika. Ona određuje granice (limite, ciljeve) u okviru kojih je očekivano da Banka posluje pri ostvarivanju ciljeva poslovanja, finansija i upravljanja rizicima.

Kultura rizika

Kultura rizika je neodvojivo povezana sa upravljanjem i obuhvata zajednički način razmišljanja i skup normi, stavova i ponašanja, koji se odnose na svjesnost, upravljanje i kontrolu rizika na svim nivoima u Banci. Ona utiče na svakodnevne odluke zaposlenih i menadžmenta, i oblikuje njihovo ponašanje u vezi sa preuzimanjem rizika.

Banka poboljšava kulturu rizika kroz različite dimenzije:

Ton sa vrha i liderstvo igraju ključnu ulogu, što uključuje izbor, sastav i funkcionisanje upravljačkog tijela, višeg menadžmenta, odbora i nezavisnih kontrolnih funkcija. U tom smislu, važno je jasno komuniciranje i preduzimanje akcija u slučaju nepravilnosti.

Kultura efikasne komunikacije na svim nivoima. Banka se u tom smislu trudi da obezbijedi različitost znanja, vještina i iskustava neophodnih za uspostavljanje kulture konstruktivnog izazova, uključujući kulturu izražavanja mišljenja, kako bi stvorila sigurno okruženje.

Odgovornost za rizike kroz dodjeljivanje jasnih odgovornosti za preuzimanje, praćenje, upravljanje i ublažavanje rizika, kao i jasnu definiciju uloge kontrolnih funkcija.

Pravilno postavljanje stimulacija kroz politiku naknada koja sadrži mehanizme usklađivanja sa strateškim ciljevima, okvirom za upravljanje rizicima i etičkim kodeksom.

Adekvatnost sistema upravljanja rizicima u odnosu na Risk profil, poslovnu politiku i strategiju Banke

Sveobuhvatni pristup upravljanju rizicima se zasniva na promišljenim i razumno konzervativnim usmjerenjima za preuzimanje rizika, takođe uzimajući u obzir relevantne stručne kriterijume.

Osnovni cilj sistema za upravljanje rizicima je da obezbijedi da Risk profil Banke bude u skladu sa unaprijed definisanom sklonošću Banke ka rizicima. Sistem za upravljanje rizicima obuhvata, između ostalog sljedeće elemente:

- Jasno definisana interna akta za identifikovanje, merenje, procjenu, praćenje, kontrolu i ublažavanje rizika i izveštavanje o njima (strategije, politike, procedure).
- Organizacija sistema za upravljanje kreditnim i nekreditnim rizicima - organizacija sistema za upravljanje rizicima zasniva se na organizacionoj strukturi sa jasno definisanim, transparentnim i konzistentnim linijama odgovornosti koje su usklađene sa prirodom i obimom poslovnih aktivnosti Banke.
- Kadrovski resursi - kadrovski resursi obuhvataju adekvatan broj zaposlenih uključenih u sistem za upravljanje rizicima koji imaju odgovarajuću stručnost i profesionalno iskustvo.
- Proces upravljanja svim rizicima - proces upravljanja rizicima obuhvata proces identifikacije, mjerenja, odnosno procjene, ublažavanja, praćenja i kontrole rizika kojima je Banka izložena ili može da bude izložena.

- Kvantifikacija sklonosti Banke ka rizicima izvršena je uspostavljanjem sistema limita po pojedinačnim vrstama i izvorima rizika. Limiti su definisani politikama upravljanja pojedinačnim rizicima. Uveden je sistem upravljanja rizicima koji omogućava proaktivan pristup navedenoj problematici uz mogućnost blagovremenog donošenja odluka koje će omogućiti da se postojeći Risk profil Banke približi ciljnom profilu;
- IT podrška sistemu za upravljanje rizicima - osnovna strateška odrednica za IT podršku sistema za upravljanje rizicima je da IT sistem Banke bude prilagođen ostvarivanju ciljeva i zadataka sistema za upravljanje rizicima na strateškom i operativnom nivou i
- Sistem upravljanja - sistem upravljanja i kontrola treba da omogući adekvatnu kontrolu i nadzor funkcionisanja sistema za upravljanje rizicima, a naročito njegovu usklađenost sa propisima, unutrašnjim aktima i poslovnim standardima (pravilima struke).

Tehnike ublažavanja rizika, kao i načini koje Banka koristi za obezbjeđivanje i praćenje efikasnosti u ublažavanju rizika

Tehnike ublažavanja rizika

Za ublažavanje rizika Banka koristi različite mjere:

- sistemi limita,
- sistemi ovlašćenja, kao i
- metode ublažavanja rizika.

Zaštita od rizika se realizuje kroz sljedeće principe Banke:

- Banka ima definisane strateške i operativne planove, koji jasno definišu linije nadležnosti i odgovornosti kao i sistem, odnosno linije izvještavanja, sa jasnim ciljevima i poslovnom politikom Banke, a koja obuhvata i definiše prihvatljive i neprihvatljive rizike sa odgovornostima rukovodstva Banke za obezbjeđenje uslova za identifikaciju, praćenje i kontrolu rizika poslovanja,
- funkcionalno viši rukovodni nivoi Banke u kontinuitetu prate i kontrolišu izvršavanje funkcija nižih nivoa Banke,
- Banka ima uspostavljene odgovarajuće računovodstvene procedure i precizno definisane interne kontrolne tačke u svim poslovima,
- Banka ima uspostavljene odgovarajuće procedure za zaštitu aktive,
- sistem interne kontrole Banke je pod stalnim nadzorom interne i povremenim nadzorom eksterne revizije,
- Banka ima usvojen Plan rada interne revizije, koji obezbjeđuje stalni nadzor i kontrolu funkcionisanja sistema interne kontrole od strane Službe za internu reviziju i Odbora za reviziju,
- Banka ima Službu za usklađenost poslovanja kao posebni organizacioni dio, nadležan za praćenje usklađenosti poslovanja sa zakonskim odredbama i internim politikama Banke i
- Banka ima organizovane kontrolne funkcije u skladu sa Zakonom o bankama Republike Srpske.

Tolerancija na rizik (kvalitativne i kvantitativne mjere)

Glavna namjera RAS je opisati kakva finansijska institucija Banka namjerava ili želi biti u dugoročnom periodu. RA je definisan kroz toleranciju na rizik određenu kvalitativnim i kvantitativnim mjerama, koje pokazuju najviši nivo rizika, koji je Banka spremna da preuzme.

Najvažniji poslovi, rizici i finansijski ciljevi Banke, kao dio RAS, uspostavljeni su u formi:

- ključnih materijalnih smjernica i
- izabраниh najkritičnijih pokazatelja performansi i indikatora rizika.

Banka planira promišljeno preuzimanje rizika i osiguravanje dugoročno optimalnog profitabilnog poslovanja (s obzirom na preuzete rizike), uz ispunjavanje svih regulatornih zahtjeva sa dodatnim zaštitnim slojevima (*buffer-ima*). U tom smislu, Banka nastoji da uspostavi sveobuhvatno razumijevanje rizika, kojima je izložena, kao i da aktivno upravlja i kontroliše rizicima, implementacijom održivog RA u skladu sa ukupnom poslovnom strategijom Banke.

Sažet opis povezanosti rizičnog profila Banke sa njenom poslovnom strategijom, kao i sažeti prikaz ključnih pokazatelja poslovanja Banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti

Način na koji poslovni model Banke određuje i utiče na Risk profil

Ključni principi preuzimanja rizika, koje je Banka spremna preuzeti, su izraženi preko sljedećih indikatora:

- definisanje ciljnih poslovnih aktivnosti, odnosno poslovnih aktivnosti koje nisu prihvatljive,
- definisanje maksimalno prihvatljivog obima preuzimanja rizika,
- obezbjeđivanje praćenja profitabilnosti pojedinačnih poslova u vezi sa preuzimanjem rizika i
- redovno provođenje stres testova s ciljem testiranja najznačajnijih rizika i analiza rezultata.

Polazne osnove za preuzimanje rizika Banke su Poslovni plan Banke, Strategija poslovanja Banke, Strategija rizika i Strategija upravljanja bilansom Banke (ALM Strategija).

Strategija rizika određuje način na koji Banka može preuzimati rizike tokom obavljanja svojih redovnih poslovnih aktivnosti. Kao takva, Strategija rizika se ugrađuje u Strategiju poslovanja Banke.

Glavni zadatak kontrolne funkcije jeste da omogući adekvatnu podršku u efikasnom provođenju Strategije poslovanja Banke, kroz praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa važećim propisima i pravovremenom identifikacijom rizika, kojima Banka jeste ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

Banka namjerava da bude održivo profitabilna institucija, koja uglavnom radi sa klijentima na poslovima u kojima može postići i održati konkurentsku poziciju u pogledu profitabilnosti i/ili učešća na tržištu. Kako bi se dugoročno održala, Banka će se fokusirati na optimizaciju svog kreditnog portfolija, kao i na povećanje profitabilnosti po znatno poboljšanom profilu rizika.

Povezanost Strategije i Risk profila/apetita sa ključnim indikatorima poslovanja

RA predstavlja ključni okvir za definisanje maksimalnog prihvatljivog nivoa preuzimanja rizika od strane Banke. RA se definiše preko kvalitativnih i kvantitativnih ciljeva, koji su u skladu sa poslovnom strategijom Banke.

S ciljem praćenja i upravljanja RA Banke, isti je uključen u procese planiranja, upravljanja kapitalom, te ICAAP i ILAAP procesima. Detaljniji limiti/ciljevi, koji unapređuju RA, definisani su kao dodatni indikatori rizika i u skladu su sa postavljenim Risk profilom, pojedinačnim politikama za upravljanje rizicima (kreditni rizik, tržišni rizici, rizik likvidnosti, kamatni rizik, operativni rizik).

Glavna svrha ovih rizičnih limita/ciljeva je da ispita i utvrdi da li određene aktivnosti, koje Banka preduzima, usmeravaju RA Banke u pravcu zajedničkih strateških ciljeva. Na ovaj način ICAAP proces i RA su uključeni u proces upravljanja Risk profilom, upravljanje rizikom na operativnom nivou i strateški proces donošenja odluka. Dodatni limiti/indikatorni su uključeni u Plan oporavka Banke i redovno se prate i o njima se izveštavaju odgovarajući odbori.

Preuzimanje rizika je neodvojivi dio poslovanja Banke, te su stoga poslovna strategija i Strategija upravljanja rizicima međusobno usklađene. Nadzorni odbor Banke, najmanje jednom godišnje, utvrđuje Risk Apetit, a po potrebi i češće.

Prikaz ključnih pokazatelja poslovanja Banke u vezi sa upravljanjem rizicima

Da bi Banka implementirala strategiju, kroz srednjoročni plan poslovanja je postavila finansijske ciljeve, te ostvarila sljedeće rezultate:

Indikatori RA		
Br.	Stavka	Iznos
1.	CAR	17.70%
2.	CET1	14.62%
3.	T1	14.62%
4.	Minimalni zahtjev za kapitalom i prihvatljive obaveze (MREL)	107.39%
5.	LCR ABRS	624.77%
6.	NSFR ABRS	167.94%
7.	neto LTD ABRS	70.26%
8.	% NPL ABRS	0.71%
9.	CR2 ABRS	86.78%
10.	CoR ABRS	23
11.	EVE ABRS	-8.10%

Informisanje organa upravljanja Banke o rizicima

Način informisanja organa upravljanja Banke o rizicima

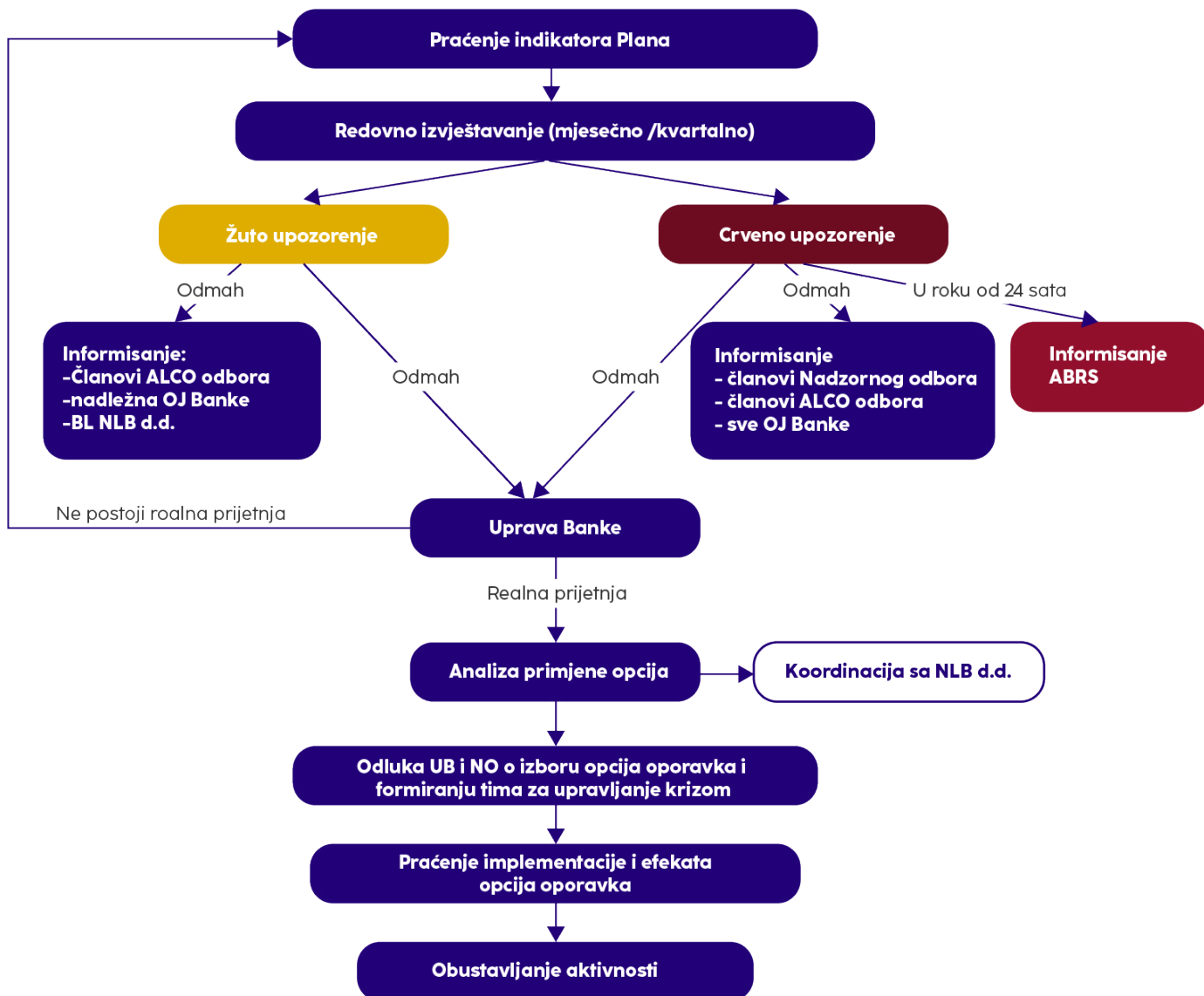
Izveštaji sa područja praćenja rizika dostavljaju se Upravi Banke, Nadzornom odboru, Odboru za rizike, ALCO odboru, Odboru za WL i ICL, Odboru za operativne rizike, Odboru za upravljanje rizicima (RICO), Regulatoru, NLB d.d., kao i ostalim korisnicima izvještaja. Svrha sistema izvještavanja u Sektoru za strateško upravljanje rizicima je praćenje i informisanje o rizicima Banke (dnevni, mjesečni, kvartalni, godišnji) sa ciljem blagovremenog reagovanja.

Izveštaji, koji se pripremaju za Upravu Banke, obuhvataju mjesečno izvještavanje o kretanju indikatora RA, kreditnog portfolija u poređenju sa prethodnim mjesecom, kretanju ispravki vrijednosti i rezervacija, kretanju i učešću NPL (nekvalitetni krediti), CR1 (pokrivenost NPL rezervacijama na kredite), CR2 (pokrivenost NPL rezervacijama na NPL), restrukturiranim kreditima, CoR (*cost of risk* - trošak rizika), RWA, kretanju internih indikatora likvidnosti, indikatora kamatnog rizika i rizika kreditnog spreda, pokazatelje operativnog rizika, pregledu učešća 10 najvećih depozitara, itd.

Izveštaji, koji se pripremaju za Nadzorni odbor, obuhvataju kvartalno izvještavanje o kretanju indikatora RA i internog sistema limita, Plana oporavka, ICAAP, kreditnog portfolija u poređenju sa prethodnim kvartalom, kretanju ispravki vrijednosti i rezervacija, kretanju i učešću NPL (nekvalitetni krediti), CR1 (pokrivenost NPL rezervacijama na kredite), CR2 (pokrivenost NPL rezervacijama na NPL), restrukturiranim kreditima, CoR (*cost of risk* - trošak rizika), RWA, kretanju internih pokazatelja likvidnosti, pregledu učešća 10 najvećih depozitara, rezultatima stres testova unutar dnevne likvidnosti i otpornosti likvidnosti na stres, indikatorima kamatnog rizika i rizika kreditnog spreda, pokazateljima operativnog rizika. Uz to, pripremaju se Izveštaj o radu kontrolne funkcije upravljanja rizicima, godišnji izvještaj o eksternalizovanim aktivnostima, godišnji izvještaj o PKP. Uprava Banke se upoznaje sa svim izvještajima, koji se pripremaju za Nadzorni odbor.

Banka je definisala linije izvještavanja u zavisnosti od nivoa prekoračenja pokazatelja, koji se prate u skladu sa procedurama opisanim u Planu oporavka.

U nastavku je dat šematski prikaz načina praćenja, izvještavanja, aktiviranja, kao i obustavljanja aktivnosti iz Plana oporavka:

U zavisnosti od toga koja granična vrijednost indikatora je prekoračena, Upravi Banke i/ili Nadzornom odboru se dostavlja izvještaj o tome koji indikatori su dostigli koju kritičnu granicu. Uprava Banke razmatra da li prekoračenje granične vrijednosti predstavlja realnu prijetnju po stabilnost Banke i, ukoliko predstavlja, koje su opcije oporavka.

U slučaju dostizanja granične vrijednosti bilo kog od pokazatelja iz Plana oporavka, Banka je dužna obavijestiti Agenciju u roku od 24 sata, kao i o svim preduzetim mjerama ili mjerama, koje će biti preduzete zbog dostizanja graničnih vrijednosti pokazatelja.

Kapital

Proces upravljanja kapitalom jedan je od najvažnijih procesa upravljanja Bankom. Agencija za bankarstvo Republike Srpske 26.12.2023. godine donijela novu Odluku o izračunavanju kapitala banaka, koja se primjenjuje od januara 2024. godine. Prethodna Odluka iz 2017. godine sa svim izmjenama i dopunama je, donošenjem nove odluke, prestala da važi. Osnovni ciljevi usvajanja novih propisa su povećanje otpornosti bankarskog sektora kroz povećanje kvaliteta kapitala i uvođenje zaštitnih slojeva kapitala.

Minimalni standardi poslovanja za obezbjeđenje i održavanje kvantiteta i kvaliteta kapitala propisani su Zakonom o bankama Republike Srpske (u daljem tekstu: Zakon) i Odlukom ABRS o izračunavanju kapitala banaka (u daljem tekstu: Odluka).

Banka je usvojila interni akt **Strategija i politika upravljanja kapitalom**, kojim su propisani minimalni standardi, koje će Banka obezbijediti i provoditi u procesu upravljanja i izračunavanja kapitala u skladu sa Zakonom, Odlukom i standardima NLB Grupe. Dokument definiše:

- visinu, strukturu i kvalitet regulatornog kapitala,
- minimalne stope redovnog osnovnog, osnovnog i regulatornog kapitala,
- zaštitne stope kapitala,
- ciljeve upravljanja kapitalom,
- stopu finansijske poluge,
- mjere za očuvanje kapitala,
- risk apetit,
- minimalni zahtjev za kapital i prihvatljive obaveze Banke (MREL zahtjev),
- procedure za praćenje tekućih i planiranje budućih potreba Banke za kapitalom,
- odgovornost za provođenje Politike upravljanja kapitalom,
- politiku dividendi,
- izvještavanje o kapitalu.

Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala u skladu sa Zakonom iznosi 15 miliona KM. Odlukom ABRS definisan je pojam regulatornog kapitala i njegovi elementi.

Regulatorni kapital Banke predstavlja iznos izvora sredstava, koji je Banka dužna održavati radi sigurnog i stabilnog poslovanja, odnosno ispunjenja obaveza prema povjericima.

Regulatorni kapital Banke predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala nakon regulatornih usklađivanja u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka:

- osnovni kapital Banke jeste zbir stavki redovnog osnovnog kapitala nakon regulatornih usklađivanja i stavki dodatnog osnovnog kapitala nakon regulatornih usklađivanja,
- dopunski kapital je zbir instrumenata kapitala, subordinisanih dugova i drugih stavki dopunskog kapitala nakon regulatornih usklađivanja, koji ne može biti veći od jedne trećine osnovnog kapitala.

Osnovni kapital NLB Banke a.d. Banja Luka u cjelini se sastoji od redovnog osnovnog kapitala. Banka nema dodatnog kapitala.

Redovni osnovni kapital na 31.12.2025. godine čine:

- uplaćeni akcijski kapital po osnovu izdatih običnih akcija,
- emisiona premija,
- zakonske rezerve nastale izdvajanjem dijela dobiti prethodnih godina na osnovu odluka Skupštine akcionara,
- ostale rezerve nastale po osnovu prve primjene relevantnih MRS i MSFlu skladu sa Odlukom ABRS o uslovima za uključanje formiranih rezervi za kreditne gubitke u redovni osnovni kapital banke (Sl. glasnik RS 117/18),
- zadržana dobit, za koju je Skupština akcionara donijela Odluku o raspodjeli dijela ostvarene i revidirane dobiti u ovu stavku kapitala,
- elementi akumuliranog ostalog ukupnog rezultata, koji su nastali po osnovu efekata vrednovanja i ispravki vrijednosti finansijskih instrumenata, koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat a na osnovu primjenljivih MSFI.

U skladu sa članom 9. Odluke ABRS o izračunavanju kapitala banaka, Banka je prilikom izračunavanja redovnog osnovnog kapitala izvršila propisana regulatorna usklađivanja, tj. umanjenje za sljedeće:

- nematerijalnu imovinu, koju čine ulaganja u software (koji se vrednuje u skladu sa Uputsvom ABRS za prudencijalno vrednovanje softvera) i licence sa stanjem na dan 31.12.2025. godine,
- odložena poreska sredstva, koja zavise od buduće profitabilnosti sa stanjem na dan 31.12.2025. godine.

Ostale stavke, koje u skladu sa Odlukom ABRS umanjuju redovni osnovni kapital, odnosno predstavljaju regulatorna usklađivanja, Banka nema u svom bilansu (nepokriveni gubitak tekuće i prethodnih godina, ulaganja u vlastite instrumente kapitala, direktno ili indirektno ulaganje u instrumente redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora, iznos kvalifikovanog učešća u pravnom licu izvan finansijskog sektora, slobodne isporuke).

Dopunski kapital Banke na 31.12.2025. godine čine:

- subordinisane obaveze.

Ostale stavke, koje u skladu sa Odlukom ABRS umanjuju dopunski kapital, Banka nema u svom bilansu (direktno ili indirektno ulaganje u vlastite instrumente dopunskog kapitala, direktno ili indirektno ulaganje u instrumente dopunskog kapitala subjekata finansijskog sektora).

U narednim tabelama prikazana je struktura regulatornog kapitala i opis osnovnih karakteristika elemenata kapitala NLB Banke a.d. Banja Luka na dan 31.12.2025. godine.

u 000 KM

Kapital		
Br.	Stavka	Iznos
1.	REGULATORNI KAPITAL	270.374
1.1	OSNOVNI KAPITAL	223.434
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	223.434
	Instrumenti kapitala i računi emisije premije koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	62.160
	Zadržana dobit	105.288
	Ostali ukupni rezultat	(1.255)
	Ostale rezerve	63.002
	(-) Ostala nematerijalna imovina	(2.342)
	(-) Odložena poreska imovina koja zavisi od buduće profitabilnosti i ne proizilazi iz privremenih razlika umanjene za povezane poreske obaveze	(3.419)
1.1.2.	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	-
1.2	DOPUNSKI KAPITAL	46.940
	Instrumenti kapitala i računi emisije premije koji se priznaju kao dopunski kapital	46.940
	Opšte ispravke vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardizovanim pristupom	-

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata

Br.	Stavka
1.	Emitent NLB Banka a.d. Banja Luka
1.1	Jedinstvena oznaka VBBB-R-A
Tretman u skladu sa regulatornim okvirom	
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi <i>na pojedinačnoj osnovi</i>
3.	Vrsta instrumenta <i>obične akcije</i>
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja <i>62.160 hiljada KM</i> <i>Navedeni iznos je priznat u regulatornom kapitalu u iznosu, koji je dobijen prilikom emisije instrumenta.</i>
5.	Nominalni iznos instrumenta 1.000 KM
5.1.	Emisiona cijena 1.000 KM
5.2.	Otkupna cijena <i>nije primjenljivo</i>

6. **Računovodstvena klasifikacija**
akcionarski kapital

Datum izdavanja instrumenta

Banka je emitovala ukupno 16 emisija akcija.

7. *Prva emisija emitovana je prilikom osnivanja Banke 1998. godine, a poslednja šesnaesta emisija akcija izvršena je 2011. godine pretvaranjem rezervi Banke u akcionarski kapital.
Ukupan iznos emitovanih akcija od prve do šesnaeste emisije iznosi 62.003.000 KM.*

8. **Instrument sa datumom dospjeća ili instrument bez datuma dospjeća**
bez datuma dospjeća

- 8.1. **Inicijalni datum dospjeća**
bez dospjeća

9. **Opcija kupovine od strane emitenta**
ne

- 9.1. **Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost**
nije primjenljivo

- 9.2. **Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenljivo)**
nije primjenljivo

Kuponi/dividenda

10. **Fiksna ili promjenljiva dividenda/kupon**
Dividenda je promjenljiva, uslovljena je visinom ostvarene dobiti. Odluku o raspodjeli dobiti donosi Skupština akcionara Banke.

11. **Kuponska stopa i povezani indeksi**
nije primjenljivo

12. **Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende**
nije primjenljivo

- 13.1. **Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona**
„djelimično diskreciono pravo” - ako postoje određeni uslovi, koji se moraju ispuniti prije otkazivanja isplate (npr. kapital ispod određenog praga, regulatorna ograničenja)

- 13.2. **Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona**
djelimično diskreciono pravo

14. **Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup**
ne

15. **Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi**
nekumulativne

16. **Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument**
nekonvertibilan

17. **Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije**
nije primjenljivo

18. **Ako je konvertibilan djelimično ili u cijelosti**
nije primjenljivo

19. **Ako se može konvertovati, stopa konverzije**
Navodi se stopa konverzije u instrument sa većom sposobnošću za pokriće gubitaka.
nije primjenljivo

20. **Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija**
nije primjenljivo

21. **Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje**
nije primjenljivo

22. **Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje**
nije primjenljivo

23. **Mogućnost smanjenja vrijednosti**
da

24. **Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti**
U slučaju pokrića gubitka na osnovu odluke Skupštine Banke u skladu sa regulativom.

25. **Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti**
djelimično

26. **Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno**
U skladu sa regulativom

27. **Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizama povećanja vrijednosti**
Povećanje iz ostalih elemenata regulatornog kapitala u skladu sa regulativom

28. **Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta**
nije primjenljivo

29. **Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata**
nije primjenljivo

30. **Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike**
nije primjenljivo

Kapitalni zahtjevi i adekvatnost kapitala

ABRS je Odlukom propisala posebne uslove za definisanje, izračunavanje i održavanje kapitala u bankama i minimalne stope kapitala.

Minimalni kapitalni zahtjevi, koji su propisani Odlukom o izračunavanju kapitala banaka, imaju za cilj da osiguraju određeni nivo kvaliteta kapitala. Kvalitet kapitala mjeri se stopom adekvatnosti kapitala.

Adekvatnost (stopa adekvatnosti) kapitala Banke predstavlja odnos regulatornog kapitala i zbira ukupne ponderisane rizične aktive, operativnog, tržišnog i ostalih rizika, obračunatih u skladu sa Odlukom ABRS.

Kapitalni zahtjevi

U skladu sa Zakonom i Odlukom ABRS, Banka mora u svakom trenutku ispunjavati minimum kapitalnih zahtjeva:

1. stopu redovnog osnovnog kapitala (CET 1) od 6,75%,
2. stopu osnovnog kapitala od 9%,
3. stopu regulatornog kapitala od 12%,
4. stopu finansijske poluge od 6%.

U skladu sa Odlukom ABRS potrebno je da Banka održava i dodatni zaštitni sloj za očuvanje kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku. To znači:

1. stopu redovnog osnovnog kapitala (CET 1) od 9,25%,
2. stopu osnovnog kapitala od 11,5%,
3. stopu regulatornog kapitala od 14,5%.
4. stopu finansijske poluge od 6%.

Zahtjev za ostale zaštitne slojeve kapitala

ABRS utvrđuje listu sistemski značajnih banaka u skladu sa Zakonom o bankama Republike Srpske.

ABRS može odrediti stopu zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajne banke.

Zahtjev za kombinovani zaštitni sloj predstavlja redovni osnovni kapital (izražen procentualno u odnosu na ukupni iznos izloženosti riziku), koji je namijenjen ispunjavanju zahtjeva za zaštitnim slojem za očuvanje kapitala, uvećan za sljedeće zaštitne slojeve, u zavisnosti od toga šta je primjenjivo:

1. kontraciklični zaštitni sloj specifičan za banku,
2. zaštitni sloj za sistemski važnu banku,
3. zaštitni sloj za sistemski rizik.

ABRS je Odlukom o zaštitnom sloju kapitala za sistemski rizik iz decembra 2023. godine, koja se primjenjuje od 30.06.2024. godine, odredila stopu zaštitnog sloja kapitala za sistemski rizik, koja je postavljena kroz zaštitni sloj od 0%, 1% ili 2%, u zavisnosti od kombinacije stopa pokazatelja za pojedinačnu banku. U skladu sa Odlukom, stopa zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik za Banku iznosi 0%.

Primjena kontradikcijskog zaštitnog sloja specifičnog za Banku još nije propisana.

Na osnovu poslovnog modela Banke, prilikom SREP pregleda sa stanjem 2021. godine, a što je potvrđeno i u SREP ocjeni za 2022, 2023. i 2024. godinu, Banci je naložen i dodatni kapitalni zahtjev od 0,75%, koji Banka mora ispunjavati u kontinuitetu, tako da u toku 2025. godine minimalne stope koje je Banka morala održavati jesu:

1. stopa redovnog osnovnog kapitala (CET 1) od 10%,
2. stopa osnovnog kapitala od 12,25%,
3. stopa regulatornog kapitala od 15,25%,
4. stopu finansijske poluge od 6%.

Dodatno, ABRS je rješenjem od 26.11.2025 godine utvrdila da je NLB Banka ad Banja Luka sistemski značajna banka u Republici Srpskoj. U skladu s tim, Banka je obavezna da počev od 30. juna 2026. godine i dalje u kontinuitetu uspostavi i održava zaštitni sloj za sistemski značajne banke u iznosu od 1,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

U skladu sa zakonskom regulativom, NLB Banka a.d. Banja Luka izračunava kapitalne zahtjeve za sljedeće rizike:

- kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik namirenja/isporuke - primjenom standardizovanog pristupa,
- operativni rizik - primjenom pristupa osnovnog pokazatelja,
- devizni rizik - u skladu sa regulativom, ako zbir njene ukupne neto otvorene devizne pozicije prelazi 2% njenog regulatornog kapitala.

Stopa regulatornog kapitala NLB Banka a.d. Banja Luka na dan 31.12.2025. godine iznosila je 17,70% (31.12.2024: 17,82%). U odnosu na kraj prethodne godine adekvatnost je niža za 0,12 p.p.

Značajna kreditna aktivnost i rast kreditnog portfolija u 2025. godini usloveli su rast rizične aktive po osnovu kreditnog rizika od 182.601 hiljadu KM. Rizična aktiva po osnovu operativnih rizika je viša u odnosu na prethodnu godinu za 15.811 hiljada KM zbog rasta prihoda od poslovanja. Rizična aktiva za devizni rizik Banke na kraju 2025. godine iznosila je 5.596 (31.12.2024: 0) jer je Banka imala otvorenu deviznu poziciju veću od 2% regulatornog kapitala.

Ove promjene su dovele do neto povećanja ukupne izloženosti riziku od 204.008 hiljada KM.

U 2025. godini, došlo je do povećanja regulatornog kapitala najvećim dijelom po osnovu povećanja zadržane dobiti i novog subordiniranog duga u septembru 2025. godine.

Osnovni kapital je dodatno uvećan za 2.637 hiljada KM po osnovu ostalog ukupnog rezultata zbog nižih negativnih efekata vrednovanja finansijskih instrumenata, koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat.

U 2025. godini osnovni kapital, odnosno zadržana dobit povećana je za 28.588 hiljada KM kao rezultat izdvajanja dijela neraspoređene dobiti iz prethodne godine u zadržanu dobit po osnovu Odluka Skupštine akcionara.

Umanjenje osnovnog kapitala po osnovu nematerijalne imovine i odloženih poreskih sredstava, kao odbitnih stavki, više je za 1.048 hiljada KM.

Nakon izvršenih regulatornih usklađivanja neto povećanje regulatornog kapitala na kraju 2025. godine iznosi 34.522 hiljada KM.

Struktura i nivo kapitala i stope kapitala redovno se prate od strane rukovodstva Banke na mjesečnom nivou.

Agencija za bankarstvo Republike Srpske, Odbor za rizike i Nadzorni odbor Banke izvještavaju se na kvartalnom nivou.

Uprava Banke predlaže Plan kapitala, koji se donosi za najčešće petogodišnji period. Plan kapitala potvrđuje Nadzorni odbor, a usvaja Skupština Banke.

Iznosi kapitalnih zahtjeva i stope kapitala

u 000 KM

Adekvatnost kapitala na 31.12.2025		
Br.	Stavka	Iznos
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	-
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	9,434
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	43
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-
6	Izloženosti prema institucijama	6,642
7	Izloženosti prema privrednim društvima	39,188
8	Izloženosti prema stanovništvu	79,231
9	Izloženosti obezbjeđene nekretninama	15,835
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	180
11	Visokorizične izloženosti	10,246
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-
14	Izloženosti u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima	-
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	35
16	Ostale izloženosti	5,535
17	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/ispоруke	-
18	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike	-
19	Kapitalni zahtjevi za specifični i opšti rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata	-
20	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti koje prekoračuju ograničenja definisana Odlukom o velikim izloženostima	-
21	Kapitalni zahtjevi za devizni rizik	-
22	Kapitalni zahtjevi za robni rizik	-
23	Kapitalni zahtjevi za operativni rizik	16,365
24	Stopa redovnog osnovnog kapitala	14,62%
25	Stopa osnovnog kapitala	14,62%
26	Stopa regulatornog kapitala	17,70%

Obračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik se vrši korištenjem pristupa osnovnog pokazatelja, definisanog članom 104. Odluke o izračunavanju kapitala banaka donesenom od strane ABRS. Prema pristupu osnovnog pokazatelja kapitalni zahtjev za operativni rizik je jednak 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja definisanog članom 105. Odluke o izračunavanju kapitala banaka. Na 31.12.2025. kapitalni zahtjev za operativne rizike iznosi 16.365 hiljada KM.

Ukupna neto izloženost kreditnom riziku, izračunata kao bruto izloženost umanjena za ispravke vrijednosti na bilansnu aktivu i rezervisanja na vanbilansnu aktivu, obračunata u skladu sa zahtjevima ABRS, te prosječna neto izloženost tokom perioda, izračunata kao aritmetički prosjek kvartalnih neto izloženosti tokom 2025. godine prikazani su u tabeli ispod:

Ukupna i prosječna izloženost Banke

u 000 KM

Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti			
Br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	478,013	416,772
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	348,812	339,395
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	6,585	7,948
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-
6.	Izloženosti prema institucijama	276,355	281,735
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	462,012	423,782
8.	Izloženosti prema stanovništvu	868,650	813,861
9.	Izloženosti obezbjeđene nekretninama	227,704	221,966
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	1,498	3,442
11.	Visokorizične izloženosti	69,742	65,091
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-
14.	Izloženosti u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima	-	-
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	292	288
16.	Ostale izloženosti	127,002	128,223

Geografska podjela izloženosti

u 000 KM

* zemlje prema kojima Banka ima manje od 10.000 KM izloženosti (Češka Republika, Hrvatska, Italija, Mađarska, Poljska, Švedska)

Izloženost po zemljama i značajnim geografskim područjima																			
Br	Vrsta izloženosti	Austrija	Belgija	Bosna i Hercegovina	Crna Gora	Finska	Francuska	Holandija	Irska	Njemačka	S A D	Sjeverna Makedonija	Slovenija	Srbija	Velika Britanija	Ostale zemlje*	Zemlje EU	Zemlje izvan EU	Ukupno
1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	34,473	38,429	349,182	-	23,231	19,275	-	-	-	13,424	-	-	-	-	-	115,408	362,605	478,013
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	-	-	348,812	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	348,812	348,812
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	-	-	6,585	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,585	6,585
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	23,766	2	928	-	-	-	-	-	142,126	6,272	-	20,662	858	1	-	220,386	55,969	276,355
7	Izloženosti prema privrednim društvima	-	2,118	454,513	-	-	-	-	-	-	4,738	-	3	623	-	-	2,139	459,873	462,012
8	Izloženosti prema stanovništvu	25	-	868,187	11	-	-	-	-	-	1	16	324	84	-	-	349	868,301	868,650
9	Izloženosti obezbjeđene nekretninama	-	-	227,704	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	227,704	227,704
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	-	-	1,498	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,498	1,498
11	Visoko rizične izloženosti	-	-	69,742	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	69,742	69,742
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

14	Izloženosti u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	-	128	164	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	128	164	292
16	Ostale izloženosti	-	-	127,002	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	127,002	127,002

u 000 KM

Izloženosti prema vrstama djelatnosti (neto vrijednost izloženosti)																								
Br	Izloženosti	Pojtoprivreda, šumarstvo i ribolov	Vađenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gaso, parom i klimatizacija	Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredint	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	Saobraćaj i skladištenje	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	Informacije i komunikacije	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	Poslovanje nekretninama	Stručene, naučne i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužene djelatnosti	Javna uprava i odbrana; obavezeo socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale uslužne djelatnosti	Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca; djelatnosti domaćinstva koja proizvode različitu robu i obavljaju djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i organa	Ostalo neraspoređeno bez oznake djelatnosti (fizička lica)	Ukupno	
1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	349,181	-	-	-	128,832	-	-	-	-	-	-	0	-	478,013
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	148	-348,665	-	-	-	-	-	-	-	-	348,812
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	-	-	-	-	34	-	0	-	-	-	-	-	96	-	6,416	0	38	1	0	-	-	0	6,585

Preostala ročnost izloženosti druge ugovorne strane

u 000 KM

Preostali rok do dospijeca svih izloženosti (neto vrijednost izloženosti)

Br.	Kategorija izloženosti				Nije	Ukupno
		<= 1 god	>1<=5 god	>5 god	navedeno dospijeće	
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	128,832	-	-	349,182	478,014
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	5,512	294,258	47,940	1,103	348,813
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	131	37	6,255	162	6,585
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-	-
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	192,902	-	20,662	62,792	276,356
7	Izloženosti prema privrednim društvima	226,655	145,275	58,032	32,049	462,011
8	Izloženosti prema stanovništvu	50,548	175,772	243,459	398,871	868,650
9	Izloženosti obezbjeđene nekretninama	41,917	47,993	73,677	64,117	227,704
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	86	419	549	444	1,498
11	Visokorizične izloženosti	28,601	29,987	11,154	-	69,742
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-	-
14	Izloženosti u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima	-	-	-	-	-
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	-	-	-	292	292
16	Ostale izloženosti	-	-	-	126,876	126,876

Bruto izloženost po značajnim privrednim granama

u 000 KM

Izloženosti prema značajnoj grani privrede

Br.	Grane privrede	Izloženosti kod kojih su izvršene ispravke vrijednosti, odnosno umanjene vrijednosti (izloženosti u statusu neizmirenja obaveza)	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ukupan iznos obračunatih regulatornih rezervi
1	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	217	104	29	6	19,393	1,015	1,119
2	Vađenje ruda i kamena	2	2	-	-	744	50	52
3	Prerađivačka industrija	998	808	285	104	131,555	1,981	2,789
4	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	1	1	58	1	66,380	1,210	1,211
5	Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	148	147	165	139	1,665	21	168
6	Građevinarstvo	330	324	366	297	106,583	1,304	1,628
7	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	424	365	224	220	177,572	2,110	2,475
8	Saobraćaj i skladištenje	41	30	5	3	61,236	1,059	1,089
9	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	102	92	24	17	12,665	221	313
10	Informacije i komunikacije	43	5	-	-	13,982	411	416

11	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	11	-	-	-	691,132	1,059	1,059
12	Poslovanje nekretninama	1	1	-	-	35,361	497	498
13	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	23	20	-	-	20,267	411	431
14	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	14	12	-	-	5,844	113	125
15	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	275	275	55	3	486,000	2,111	2,386
16	Obrazovanje	-	-	-	-	2,290	181	181
17	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	-	-	-	-	5,056	168	168
18	Umjetnost, zabava i rekreacija	1	1	1	-	1,000	9	10
19	Ostale uslužne djelatnosti	21	19	1	1	1,509	25	44
20	Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca; djelatnosti domaćinstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za sopstvenu upotrebu							-
21	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i organa			-	-	-	-	-
22	Ostalo neraspoređeno (fizička lica)	8,893	7,841	3,259	2,534	1,059,471	20,759	28,600
23	Ukupno	11,547	10,049	4,472	3,325	2,899,706	34,537	44,586

Promjene u ispravkama vrijednosti u 2025. godini

u 000 KM

Redni broj		Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1	Početno stanje	10,954	31,749
2	Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	3,798	32,379
3	Iznos ukinutih ispravki vrijednosti i otpisi	-4,703	-29,135
4	Završno stanje	10,049	34,993

Izloženosti prije i poslije korišćenja kreditne zaštite

Izloženosti prije i poslije korišćenja kreditne zaštite					
Br.	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korišćenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korišćenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	478,013	0	478,013	0
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	348,812	0	386,676	0
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	6,585	0	409	0
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0
6	Izloženosti prema institucijama	276,355	0	276,355	0

7	Izloženosti prema privrednim društvima	462,012	0	430,785	0
8	Izloženosti prema stanovništvu	868,650	0	868,050	0
9	Izloženosti obezbjeđene nekretninama	227,704	0	227,704	0
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	0	1,498	0	1,498
11	Visokorizične izloženosti	69742	0	69742	0
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0
14	Izloženosti u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima	0	0	0	0
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	292	0	292	0
16	Ostale izloženosti	127,002	0	127,141	0

Informacije o finansijskoj poluzi

Stopa finansijske poluge izračunava se tako da se mjera kapitala podijeli sa mjerom ukupne izloženosti Banke i izražava se u procentima.

Iznos ukupne izloženosti jeste zbir vrijednosti izloženosti u bilansnim i vanbilansnim stavkama.

Minimalna stopa finansijske poluge, koju su banke dužne održavati, iznosi 6%.

Na dan 31.12.2025. godine ukupnu izloženost Banke, koja se uključuje u obračun finansijske poluge, čine:

- stavke vanbilansa sa faktorom konverzije 10%, koje uključuju opozive finansijske obaveze po osnovu finansijske podrške,
- stavke vanbilansa sa faktorom konverzije 20%, koje uključuju izloženosti po osnovu odobrenih neiskorištenih kredita, činidbene garancije i nostro inkaso poslove umanjene za pripadajuća rezervisanja,
- stavke vanbilansa sa faktorom konverzije 50%, koje uključuju izloženosti po osnovu plativih garancija umanjene za pripadajuća rezervisanja,
- ostala imovina, koja uključuje sve izloženosti u bilansu Banke umanjene za ispravke vrijednosti,
- odbitne stavke, koje uključuju odbitne stavke od osnovnog kapitala - odložena poreska sredstva i nematerijalna ulaganja.

Kapital Banke, koji se koristi za izračunavanje finansijske poluge, je osnovni kapital.

NLB Banka a.d. Banja Luka je na dan 31.12.2025. godine iskazala stopu finansijske poluge 8,35% (31.12.2024. god: 8,22%). Povećanje osnovnog kapitala po osnovu zadržane dobiti u odnosu na prethodnu 2024. godinu, uticalo je na povećanje stope finansijske poluge za 0,13 p.p.

u 000 KM

Vrijednosti izloženosti	Iznos
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 10% u skladu s članom 41. stav 4. tačka 4. Odluke o izračunavanju kapitala banaka	6.817
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 20% u skladu s članom 41. stav 4. tačka 4. Odluke o izračunavanju kapitala banaka	46.992
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 50% u skladu s članom 41. stav 4. tačka 4. Odluke o izračunavanju kapitala banaka	8.781
Ostala imovina	2.619.906
(-) Iznos odbitnih stavki aktive - osnovni kapital - skladu sa članom 42. tačka 1. Odluke o izračunavanju kapitala banaka	(5.761)
Izloženosti stope finansijske poluge - u skladu sa članom 41. stav 4. Odluke o izračunavanju kapitala banaka	2.676.735
Kapital	
Osnovni kapital - u skladu sa članom 41. stav 3. Odluke o izračunavanju kapitala banaka	223.434
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge - u skladu sa članom 41. stav 2. Odluke o izračunavanju kapitala banaka	8,35

Zahtjevi za likvidnost

Likvidnost Banke predstavlja sposobnost obezbjeđivanja dovoljnih novčanih sredstava za finansiranje dospjelih obaveza.

Rizik likvidnosti predstavlja rizik nastanka gubitka u slučajevima kada finansijska institucija nije sposobna da izmiri sve dospjele obaveze, odnosno kada je finansijska institucija zbog nemogućnosti obezbjeđivanja dovoljnih sredstava za namirenje dospjelih obaveza, prisiljena obezbjeđivati potrebna sredstva sa značajno većim troškovima od uobičajenih.

Polazna tačka za upravljanje rizikom likvidnosti na strateškom nivou je provođenje plana Banke i definisanje RA i Risk profila Banke. U skladu sa Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima u NLB Grupi, tolerancija Banke na rizik likvidnosti je niska do umjerena. S ciljem minimiziranja rizika, Banka teži odgovarajućoj strukturi izvora finansiranja. S obzirom na izvore sredstava i likvidnosti, glavni naglasak je na osiguravanju dovoljnog iznosa likvidnih rezervi. Bitno je da Banka osigura dodatne izvore finansiranja za izmirenje svojih obaveza u svakom trenutku, čak i u slučaju realizacije pojedinog scenarija. U RA su definisani značajni rizici i utvrđeni limiti i ciljne vrijednosti.

Strateški nivo upravljanja rizikom likvidnosti obuhvata:

- izradu stres testova i određivanje optimalnog i minimalnog nivoa likvidnosnih rezervi,
- praćenje i upravljanje primarnim i sekundarnim likvidnosnim rezervama,
- pripremanje i praćenje dinamičnih projekcija likvidnosti,
- preduzimanje aktivnosti u svrhu ispunjenja planskih ciljeva.

Politikom i procedurama za upravljanje rizikom likvidnosti, Banka je propisala minimalne standarde, koje obezbjeđuje i sprovodi u procesu upravljanja rizikom likvidnosti.

Banka mjeri svoju likvidnost i njome upravlja u dvije faze:

- 1) statički prikaz - trenutna izloženost,
- 2) budući period i testiranje otpornosti na stres.

Izlaganje riziku likvidnosti je ograničeno putem definisanih limita indikatora rizika likvidnosti. Pored definisanih limita, Banka sprovodi upravljanje rizikom likvidnosti na unutardnevnom nivou, prati stabilnost depozita po viđenju i sprovodi stres testove. Stres testovima se utvrđuje nivo likvidnih rezervi, koje Banka treba imati u slučaju da dođe do snažnih odliva depozita.

Banka ima usvojen Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve (LCP, *Liquidity Contingency Plan*). Banka pažljivo prati više pokazatelja koji služe kao kriterijumi (*trigger*) za aktiviranje LCP. Neki od njih, kao što su LCR, NSFR, LTD i ročna usklađenost aktive i pasive do 30 dana, smatraju se ključnim pokazateljima rizika likvidnosti.

Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve definiše upravljačke mjere, koje Banka koristi u zavisnosti od likvidnosne pozicije, postupke za redovno testiranje navedenih mjera, akcione planove kao i plan komunikacije u slučaju nepredviđenih slučajeva likvidnosti.

U skladu sa Principima supervizije i dobrog upravljanja rizikom likvidnosti Bazelskog Komiteta, definisan je Međunarodni okvir za mjerenje izloženosti riziku likvidnosti, standardi i monitoring ovog rizika. Razvijena su dva minimalna standarda za mjerenje izloženosti riziku likvidnosti: Koeficijent pokrivenosti likvidnosti LCR (*Liquidity Coverage Ratio*) i Neto stabilni koeficijent finansiranja NSFR (*Net Stable Funding Ratio*).

LCR limit je postavljen u Risk apetitu sa internim sistemom limita Banke.

NSFR zahtijeva od banaka održavanje stabilnog profila izvora sredstava u odnosu na sastav aktive i vanbilansnih aktivnosti. Održiva struktura izvora sredstava ima za cilj smanjenje vjerovatnoće da poremećaji u redovnim izvorima finansiranja Banke pogoršaju poziciju likvidnosti na način da se poveća rizik od neuspjeha i potencijalno dođe do šireg sistemskog stresa.

NSFR ograničava preveliku zavisnost o kratkoročnim izvorima sredstava na veliko, podstiče bolju procjenu rizika izvora finansiranja u svim bilansnim i vanbilansnim pozicijama bilansa stanja, i podstiče stabilnost sredstava. NSFR limit je postavljen u Risk apetitu sa internim sistemom limita Banke.

Adekvatnost strategija, politika, procedura, metodologija i procesa, koje Banka koristi u upravljanju rizikom likvidnosti, je obezbijedena kroz sljedeće segmente:

1. poslovni dio - obezbjeđuje da se ne ugovaraju rizične transakcije,
2. funkcija rizika - prate ugovorene transakcije putem različitih stres testova, čime se osigurava procjena rizika istih,
3. funkcija usklađenosti poslovanja i interne revizije - obavljaju kontrole ugovorenih transakcija i poslovnih procesa,
4. Nadzorni odbor, Uprava Banke, ALCO, LICO odbor i ostali relevantni odbori Banke se blagovremeno izvještavaju o likvidnosnoj poziciji Banke,
5. interne kontrolne funkcije su formirane i obavljaju svoje aktivnosti u skladu sa Odlukom ABRS o sistemu upravljanja u Banci,
6. definisani interni limiti i ciljevi nisu prekoračeni, i svi su u oblasti niskog rizika i
7. edukacija zaposlenih.

Ukupna procjena pozicije likvidnosti Banke, koja uključuje sve tri faze, predstavljena je u Izvještaju o procesu interne procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP). U Izvještaju su opisani upravljački programi likvidnosnih rizika i rizika finansiranja, kao i proces upravljanja rizikom likvidnosti. ILAAP izvještaj obuhvata kvalitativne i kvantitativne elemente procesa.

Rizik likvidnosti se takođe uzima u obzir u procesu interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP). Potencijalni dodatni kapital se izračunava u slučaju da rezultat testiranja otpornosti na stres pokazuje manjak likvidnih rezervi nakon jakog tromjesečnog stresa.

Izračun internog kapitalnog zahtjeva za rizik likvidnosti u Banci se zasniva na metodologiji za **testiranje otpornosti likvidnosti za stres**. Banka je razvila model baziran na potencijalnim negativnim događajima, što bi moglo dovesti do neočekivanih odliva, kao rezultat dospijeca depozita ili zahtjeva za prijevremenu otplatu obaveza.

Banka koristi stres testove kako bi ustanovila koliko je otporna na šokove i koliko snažno ovi šokovi mogu uticati na poslovanje. Metodologija testiranja otpornosti likvidnosti na stres sastoji se iz tri dijela: poslovni pogled, scenariji stres testova i obrnuti stres test.

Scenariji stresa su poslovni pogled, scenario na strani pasive, scenario na strani aktive, kombinovani scenario i lokalni scenario.

Svaki scenario stresa pretpostavlja dva intenziteta jačine (nepovoljni i ekstremni), čime se želi osigurati što konzervativniji pristup projekcijama budućih novčanih tokova. Uzimajući u obzir rezultate stres testova, limiti su postavljeni na kombinovani scenario. Limit opstanka, tj. period preživljavanja Banke treba da bude minimalno tri mjeseca u uslovima nepovoljnog kombinovanog stresnog scenarija. Limit opstanka (survival limit) je rezultat nepovoljnog kombinovanog stresnog scenarija u periodu od tri mjeseca.

Naime, potrebno je da Banka ispuni minimalni kriterijum, a to je da ima dovoljan iznos kapaciteta za uravnoteženje i priliva, koji će omogućiti Banci da opstane tokom tri mjeseca u uslovima nepovoljnog kombinovanog scenarija stresa.

Izračun internog kapitala za rizik likvidnosti odnosi se na deficit rezervi likvidnosti pod jakim kombinovanim scenarijem stresa u naredna tri mjeseca, tj. interni kapitalni zahtjev za rizik likvidnosti se utvrđuje ukoliko rezultati stres testova likvidnosti pokažu da rezerve likvidnosti Banke ne bi bile dovoljne da izdrže potencijalne odlive izvora sredstava u naredna tri mjeseca.

U tabeli ispod opisane su vrste testiranja koje Banka sprovodi:

Vrste testiranja	Učestalost	Metodologija u primjeni
1. Testiranje otpornosti likvidnosti na stres i obrnuti stres testovi likvidnosti	mjesečno	interna
2. Testiranje otpornosti unutardnevne likvidnosti	mjesečno	interna
3. Utvrđivanje stabilnih depozita po viđenju	mjesečno	interna
4. Minimalni koeficijent pokrića likvidnosti u kratkom roku (LCR)	mjesečno	regulatorna
5. Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR)	kvartalno	regulatorna

Scenario na strani pasive obuhvata događaje poput pogoršanja kreditnog rejtinga Banke i unutrašnjih štetnih događaja Banke koji mogu prouzrokovati pogoršanje ugleda kao i eksterni događaji koji mogu izazvati velike odlive (npr. političke odluke, pandemija). Ovaj scenario ima za cilj da obuhvati štetne efekte na strukturu finansiranja Banke kroz odlive izvora finansiranja.

Scenario na strani aktive koji se zasniva na pretpostavci o nepovoljnom razvoju na finansijskim tržištima, što uzrokuje pad vrijednosti bilansnih pozicija na strani aktive, tj. kapaciteta za uravnoteženje.

Kombinovani scenario obuhvata efekte i scenarija na strani aktive i scenarija na stani pasive. Zbog navedenog pretpostavlja nepovoljne efekte na vrijednost counterbalancing capacity-a (strana aktive bilansa) kao i odliv izvora finansiranja (strana pasive bilansa). Budući da su i scenario na stani aktive i scenario na strani pasive gotovo zajednički isključivi, kombinovani scenario obuhvata nepovoljne efekte od oba.

Lokalni scenario obuhvata negativne efekte iz oba scenarija, i scenarija na strani aktive i scenarija na stani pasive

Prema rezultatima stres testova likvidnosti Banka ima dovoljno likvidnih rezervi u obliku gotovine, sredstava kod CB i hartija od vrijednosti za pokriće snažnih odliva u stres testovima u naredna tri mjeseca - ispunjava se optimalni nivo likvidnosti. Dnevno stanje likvidnih sredstava je dovoljno za pokriće svih unutardnevnih stresnih odliva u domaćoj valuti, kao i u EUR, CHF i USD valuti. Indikator LCR ukazuje da je zaštitni sloj likvidnosti znatno iznad minimalnog nivoa za pokriće neto odliva u narednih mjesec dana.

Takođe, obaveza Banke je ispunjenje regulatornih likvidnosnih zahtjeva u svakom trenutku. U tom smislu Banka je usmjerena na prevazilaženje kratkoročnog poremećaja likvidnosti (LCR) i veći iznos stabilnog profila izvora sredstava u odnosu na sastav aktive i vanbilansnih aktivnosti (NSFR).

Pozicija likvidnosti Banke je na zadovoljavajućem nivou, čime je obezbijeđen adekvatan kontinuitet poslovanja. Rizik likvidnosti nije materijalno značajan. Banka ispunjava sve limite u pogledu likvidnosnih pokazatelja, tako da su svi limiti u okviru referentnih vrijednosti, te kontinuirana likvidnost nije ugrožena. Prilikom identifikacije i procjene rizika, koji bi mogli da ugroze kontinuiranu likvidnost Banke, uzeti su u obzir svi rizici, kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena.

LCR (Liquidity Coverage Ratio)

LCR (*Liquidity coverage ratio*) je definisan kako bi se osiguralo da finansijske institucije imaju potrebnu aktivu da prebrode kratkotrajne poremećaje likvidnosti. Banka je dužna da drži jednak ili veći iznos visoko likvidnih sredstva, kao što su gotovina ili obveznice, od potencijalnih odliva u periodu do 30 dana. Minimalni LCR u skladu sa Odlukom o upravljanju likvidnosti banaka jeste 100%. Stavke LCR izračuna su sljedeće:

- zaštitni sloj likvidnosti,
- ukupni odlivi i
- prilivi u narednih 30 dana.

LCR na dan 31.12.2025. je iznosio 624,77%.

u 000 KM

Obrazac LCR		
Br.	Stavka	Iznos
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	589.590
2.	Neto likvidnosni odlivi	94.369
3.	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	456,98%
Izračunavanje brojioca		
4.	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođen	589.590
5.	Odlivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1a isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	-
6.	Prilivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	-
7.	Obezbijeđeni odlivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	
8.	Obezbijeđeni prilivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	
9.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	589.590
10.	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođena	-
11.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	-

12.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	-
13.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	-
14.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "nakon primjene gornje granice"	-
15.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta	-
16.	Vrijednost imovine nivoa 2a, neprilagođena	-
17.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
18.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
19.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	-
20.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	-
21.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	-
22.	Vrijednost imovine nivoa 2b, neprilagođena	-
23.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
24.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
25.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	-
26.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	-
27.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	-
28.	Iznos viška likvidne imovine	-
29.	Zaštitni sloj likvidnosti	567.927
Izračunavanje imenioca		
30.	Ukupni odlivi	377.474
31.	Potpuno izuzeti prilivi	-
32.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 90 %	-
33.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75 %	295.382
34.	Smanjenje za potpuno izuzete prilive	-
35.	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 90 %	-
36.	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75 %	283.106
37.	Neto likvidnosni odliv	94.369

Izloženost po osnovu vlasničkih ulaganja Banke

Vlasničke hartije od vrijednosti u portfoliju Banke predstavljaju akcije stečene članstvom, koje nisu kotirane na berzi. Banka u 2025. godini nije ostvarivala ulaganja u vlasničke vrijednosne papire. U skladu sa MSFI 9, ove hartije su klasifikovane kao finansijska imovina mjerena kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FV OCI).

Prema Metodologiji vrednovanja finansijskih instrumenata NLB Banke a.d. Banja Luka, vlasničke hartije od vrijednosti, koje ispunjavaju uslove za aktivno tržište, vrednuju se jednom mjesečno, na posljednji dan u mjesecu. Banka ne posjeduje takve hartije u svom portfoliju, niti planira ulaganja u iste.

Vlasničke hartije od vrijednosti, koje ne zadovoljavaju uslove za aktivno tržište, vrednuju se najmanje jednom godišnje, a po potrebi i češće.

Vlasničke HOV u portfoliju Banke na dan 31.12.2025.

Vlasničke HOV kojima se ne trguje na berzi	nivo FV	broj akcija	knjigovodstvena vrijednost
SWIFT TELECOMMUNICATION	3	7	128.214
CENTRALNI REGISTAR HOV	3	1.640	164.000

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed promjene kamatnih stopa. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi (IRRBB) jeste rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usljed promjene kamatnih stopa.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi može imati negativan uticaj na dobit, odnosno neto kamatni prihod, tj. ekonomsku vrijednost bankarske knjige.

Ekonomska vrijednost bankarske knjige jeste procjena sadašnje vrijednosti svih očekivanih neto novčanih tokova pozicija bankarske knjige, odnosno očekivanih novčanih tokova imovine umanjenih za očekivane novčane tokove obaveza. Ekonomska vrijednost bankarske knjige preko procesa vrednovanja ima uticaja na ekonomsku vrijednost kapitala (EVE - *Economic Value of Equity*).

Politika upravljanja kamatnim rizikom uređuje aktivnosti, koje Banka sprovodi s ciljem praćenja i upravljanja kamatnim rizikom. Upravljanje kamatnim rizikom se sprovodi kroz ograničavanje potencijalnog gubitka Banke zbog promjena stranih i domaćih kamatnih stopa, koje utiču na ekonomsku i tržišnu vrijednost Banke. Upravljanje kamatnim rizikom obuhvata sve bilansne i vanbilansne pozicije aktive i pasive osjetljive na promjene kamatne stope. Cilj Banke je održavanje izloženosti kamatnom riziku na održivom umjerenom do srednjem nivou (osim u dijelu efekta na kamatni prihod - NII gdje je tolerancija na rizik u srednjem nivou).

Banka ima uspostavljen sistem mjerenja kamatnog rizika u bankarskoj knjizi, koji obuhvata sve značajne izvore kamatnog rizika, a to su:

- rizik ročne neusklađenosti ponovnog utvrđivanja kamatnih stopa (engl. Repricing risk) - rizik kojem je Banka izložena zbog ročne neusklađenosti dospjeća (za fiksne kamatne stope) i ponovnog vrednovanja (za promjenljive kamatne stope) pozicija imovine, obaveza, te dugih i kratkih vanbilansnih pozicija u bankarskoj knjizi,
- rizik krive prinosa (engl. Yield curve risk) - rizik kojem je Banka izložena zbog promjene oblika i nagiba krive prinosa,
- bazni rizik (engl. Basis risk) - rizik kojem je Banka izložena zbog razlike referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope,
- rizik opcije (engl. Optionality risk) - rizik koji proizilazi iz opcija, uključujući ugrađene opcije u kamatno osjetljive pozicije (npr. krediti sa mogućnošću prijevremene otplate, depoziti sa mogućnošću prijevremenog povlačenja i sl.) i
- rizik GAP-a (GAP risk) - GAP rizik je rizik koji proizilazi iz trenutka promjena kamatnih stopa u ročnoj strukturi instrumenata bankarske knjige.

Metodologija mjerenja kamatnog rizika

Uticaj kamatnog rizika na bankarsku knjigu i poslovanje Banke prati se u Sektoru za strateško upravljanje rizicima. Prema Standardima rizika NLB Grupe, bankarskim članicama NLB Grupe nije dozvoljeno da imaju knjigu trgovanja, osim NLB d.d. Ljubljana.

Kamatno osjetljive pozicije se prate unutar sljedećih segmenata:

- na nivou domaće valute,
- na nivou valute EUR, i
- na nivou ostalih valuta zbirno.

Izvori podataka koji služe za obračun kamatno osjetljivih pozicija su sljedeći:

- novčani tokovi iz glavnice i kamate (prilagođeno za stopu prijevremene otplate/povlačenja) za kamatno osjetljive bilansne i vanbilansne pozicije aktive i pasive, po preostalom dospijeću ili po datumu ponovnog određivanja kamatne stope (repricing) i
- novčani tokovi NPL kredita (D i E kategorija - nivo kreditnog rizika 3, neto iznos), na osnovu očekivanog iznosa otplate.

Elementi standardizovanog okvira za izračun

Raspodjela novčanih tokova po vremenskim gepovima

Svi kamatno osjetljivi novčani tokovi glavnice aktive, obaveza i vanbilansa, koji su podložni standardizaciji, raspoređuju se u vremenske gepove, za svaku valutu pojedinačno. Raspored se vrši na sljedeći način:

- pozicije sa fiksnom kamatnom stopom - novčani tokovi se alociraju u vremenske gepove prema preostalom dospijeću, nisu podložni bihevioralnim opcijama i
- pozicije s promjenljivom kamatnom stopom - novčani tokovi sa promjenljivim kamatnim stopama ili koji nisu predvidivi, raspoređuju se u vremenske gepove u skladu sa sljedećim datumom određivanja kamatne stope.

Pozicije, koje nisu podložne standardizaciji, uključuju depozite po viđenju (*Non Maturing Deposits - NMD*), kredite sa fiksnim kamatnim stopama, koji su predmet rizika prijevremene otplate i oročene depozite, koji su predmet rizika prijevremenog povlačenja, pozicije sa automatskim opcijama, NPL izloženosti i pozicije vanbilansa.

Tretman depozita po viđenju (NMD)

Depoziti po viđenju predstavljaju glavni izvor finansiranja Banke. Smatra se da je veliki dio ovih depozita neosjetljiv na kamatne stope i time stabilan kroz vrijeme, minimalno sa aspekta budućih kretanja kamatnih stopa.

Banka pravi razliku između stabilnog i nestabilnog dijela NMD. Stabilan dio NMD je onaj dio za koji se sa visokim stepenom vjerovatnoće utvrdi da ostaje nepovučen iz Banke. CORE depoziti su dio stabilnih NMD, koji vjerovatno neće biti povučeni iz Banke čak ni u uslovima značajnih promjena kamatnih stopa.

Za upravljanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, Banka utvrđuje iznos i trajanje CORE depozita i raspoređuje ih u vremenske gepove. Ne-CORE depoziti se alociraju na pozicije do godinu dana linearno (vremenski gep po viđenju).

CORE depoziti se alociraju u vremenske gepove u skladu sa Metodologijom određivanja iznosa i perioda alokacije CORE depozita.

Tretman pozicija sa bihevioralnim opcijama

Pozicije sa bihevioralnim opcijama su krediti, koji su prijevremeno otplaćeni, i depoziti, koji su prijevremeno povučeni.

a) Krediti sa fiksnim kamatnim stopama, koji su prijevremeno otplaćeni

Krediti sa fiksnim kamatnim stopama, koji su prijevremeno otplaćeni, a koji ne prouzrokuju dodatne troškove dužnicima, u smislu naknade, moraju biti tretirani u skladu sa okvirom za tretman ovih kredita kako bi im se odredio način rasporeda novčanih tokova po vremenskim geovima.

Banka koristi metodologiju za izračunavanje uslovne stope prijevremene otplate kredita NLB Grupe, za svaki definisani scenario promjene kamatnih stopa. Brzina i dinamika prevremene otplate variraju u zavisnosti od šoka promjene kamatne stope u scenariju. Stope prijevremene otplate će uglavnom biti veće tokom perioda pada kamatnih stopa i niže tokom perioda rasta kamatnih stopa.

a) Oročeni depozit,i koji su prijevremeno povučeni

Prema regulatornim standardima i novčani tokovi oročenih depozita sa fiksnom kamatnom stopom se trebaju prilagoditi, budući da oni mogu biti predmet prijevremenog povlačenja, shodno uslovima prijevremenog razročenja, koji se ugovaraju sa deponentom. Ustanovljeno je da oročeni depoziti sa fiksnom kamatnom stopom ne podliježu značajnom riziku prijevremenog povlačenja sredstava i ne uključuju se sa bihevioralnom pretpostavkom u kamatno osjetljive pozicije Banke.

Tretman pozicija sa automatskim opcijama kamatnih stopa

Važan izvor rizika kamatne stope proizlazi iz promjene vremena i dinamike ili obima novčanih tokova usljed promjene tržišnih kamatnih stopa. Ovaj rizik se pojavljuje u obliku automatskih eksplicitnih ili ugrađenih opcija. Ove opcije omogućavaju vlasniku da iskoristi opciju koja utiče na novčane tokove finansijskog instrumenta. Automatske opcije, koje su ugrađene u bankarske proizvode, moraju biti pravilno tretirane u upravljanju kamatnim rizikom. U sadašnjem okruženju kamatnih stopa, najčešće korištene automatske opcije su tzv. „zero floor“ opcije na strani aktive (kupovna opcija), što je opcija koja štiti banke od pada kamatnih stopa, dok istovremeno omogućava povećanje prihoda od kamata u uslovima rastućih kamatnih stopa. Banka se nalazi u suprotnoj poziciji kada se na strani obaveza (prodajna opcija) primjenjuje ova opcija.

Za upravljanje kamatnim rizikom iz perspektive ekonomske vrijednosti kapitala, Banka računa dodatak za automatske opcije kamatnih stopa za kamatno osjetljive stavke, jer predstavljaju dodatni izvor izloženosti kamatnom riziku.

Banka izračunava vrijednost automatski opcija minimalno na osnovu šest propisanih standardizovanih scenarija šokova kamatnih stopa ili, ako je potrebno na, osnovu dodatnih scenarija, u skladu sa situacijom na finansijskim tržištima. Efekat automatskih opcija se dodaje promjeni indikatora EVE. Obračun se vrši na kvartalnoj osnovi ili češće ako je potrebno.

Tretman NPL

S obzirom na vrlo malu vjerovatnoću otplate NPL (potraživanja D i E kategorije - nivo kreditnog rizika 3), Banka uključuje u vremenske gepove samo očekivane novčane tokove prema njihovoj planiranoj dinamici otplate. U skladu sa EBA usmjerenjima, za upravljanje kamatnim rizikom uzima se samo neto iznos NPL prilikom alociranja očekivanih novčanih tokova po vremenskim geovima.

Tretman vanbilansnih pozicija

Vanbilansne pozicije daju zajmoprimcima mogućnost povlačenja kreditne linije do određenog iznosa u određenom periodu. Banka računa stopu povlačenja pozicija vanbilansa za svaki segment. Definisane su stope povlačenja za osam različitih segmenata proizvoda. Za dalji tretman izabrani su samo najznačajniji segmenti (segment *Corporate* i *Retail*). Na osnovu modeliranja predviđanja, izračunata je i primjenjena prosječna stopa povlačenja za period od jedne godine na kamatno osjetljivim pozicijama.

Izračun kamatnog rizika

Postoje različite metode za mjerenje rizika kamatne stope u bankarskoj knjizi, koji se odnosi na rizike za kapital Banke i dobit, a koji proizlazi iz uticaja kretanja kamatnih stopa (paralelnih i neparalelnih). Tehnike koje Banka koristi za mjerenje rizika kamatne stope u bankarskoj knjizi su GAP analiza, vrijednost cijene od jedne bazne tačke (PVO1), ekonomska vrijednost kapitala (EVE) i analiza rizika kreditnog spreda.

Analiza GAP-a i rizika trajanja

GAP (gep) rizik je rizik koji proističe iz vremenskog perioda promene kamatnih stopa u strukturi bankarskih instrumenata. Rizik za Banku nastaje kada se kamatne stope na obaveze povećaju prije nego što se kamatne stope na strani aktive povećavaju ili obrnuto. Na taj način Banka je izložena negativnom uticaju na kamatnu maržu ili negativan uticaj na ekonomsku vrijednost kapitala. Iznos rizika takođe zavisi od promjena u vremenskoj strukturi kamatnih stopa (paralelne ili neparalelne promjene).

Banka prati gep rizik na sljedeći način:

- **gep analiza** - kamatno osjetljive stavke se alociraju po individualnim vremenskim gepovima na osnovu kamatne gep metode. Banka mjeri otvorene pozicije po gepovima na mjesečnoj osnovi i primjenjuje definisane limite po gepovima.
- **analiza trajanja** - trajanje kamatno osjetljivih pozicija, koje obuhvata ponderisanu ročnost novčanih tokova. Trajanje se mjeri na način da se raspored dospjeća/ponovnog određivanja kamatnih stopa može koristiti za procjenu efekata promjene kamatnih stopa na ekonomsku vrijednost kapitala Banke primjenom pondera osjetljivosti na svaki vremenski gep. Obično se ovi ponderi zasnivaju na procjenama trajanja aktive i pasive, koje spadaju u svaki vremenski gep. Veće trajanje je povezano sa značajnim uticajem na ekonomsku vrijednost i veću osjetljivost na prihod od kamata.

Gep analiza može se koristiti za izvođenje profila sadašnje vrijednosti promjene za jednu baznu tačku u kamatnim stopama (PVO1). Ovaj metod nam daje informacije o disperziji izloženosti riziku u odnosu na profil promjene kamatne stope, ali ne kvantifikuje rizik.

Analiza osjetljivosti

Izloženost riziku kamatne stope može se mjeriti pomoću dvije komplementarne tehnike mjerenja, pristupa zarade/dobiti i pristupa ekonomske vrijednosti.

Glavne tehnike mjerenja osjetljivosti koje su komplementarne su pristup ekonomske vrijednosti i pristup zarade/dobiti

a) Pristupi zasnovani na neto kamatnim prihodima i na zaradama/dobiti (NII)

Metoda simulacije neto prihoda od kamata (NII) analizira rizik kamatnih stopa u bankarskoj knjizi u smislu neto prihoda od kamata i zarade. Osjetljivost NII mjeri gubitak NII tokom određenog vremenskog horizonta (1 godina), koji je rezultat projektovanih promjena dospijea i/ili ponovnog određivanja kamatne stope i/ili veličine stavki u bankarskoj knjizi.

b) Ekonomska vrijednost kapitala (EVE)

Osjetljivost ekonomske vrijednosti kapitala računa efekat promena kamatnih stopa na ekonomsku vrijednost aktive, pasive i vanbilansnih stavki bankarske knjige. EVE predstavlja sadašnju neto vrijednost neto budućih novčanih tokova i pruža sveobuhvatan pregled mogućih dugoročnih efekata promjene kamatnih stopa. Ekonomska vrijednost po odabranom scenariju kamatne stope se upoređuje sa ekonomskom vrijednošću po osnovnom scenariju.

Banka izračunava EVE korišćenjem standardne metodologije diskontovanja za dobijanje fer vrijednosti imovine, obaveza i vanbilansnih stavki, minimalno u okviru šest propisanih standardizovanih scenarija šokova kamatnih stopa ili više ako je potrebno, u skladu sa situacijom na finansijskim tržištima. Proračuni uzimaju u obzir bihevioralne i automatske opcije, kao i raspodjelu depozita po viđenju. Obračun se vrši na mjesečnoj osnovi.

Za potrebe izračuna kamatnog rizika prema Odluci ABRS o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, Banka koristi EVE, odnosno ekonomsku vrijednost bankarske knjige. Metodologija izračuna je dosta slična, s tim da se za potrebe izvještavanja ABRS koristi definisan obrazac, popunjen u skladu sa instrukcijama ABRS.

Analiza baznog rizika

Bazni rizik je rizik gubitka zarade/dobiti ili ekonomske vrijednosti bankarske knjige, koji proizilazi iz nepotpune korelacije između promjena promjenljivih kamatnih stopa, koje se naplaćuju ili plaćaju za različite finansijske instrumente, sa sličnim karakteristikama za određivanje narednog datuma promjene kamatne stope. Kada se promijene kamatne stope, razlike mogu uticati na novčane tokove i neto kamatnu maržu od kamatno osjetljivih pozicija sa sličnim rokom dospijea ili sličnim datumima narednog određivanja k.s., kao rezultat promjena u spredovima koji su primljeni ili plaćeni na instrumente.

Ako aktiva i pasiva imaju isti rok dospijea, još uvijek može postojati rizik kamatne stope u obliku baznog rizika.

Bazni rizik je minimiziran praćenjem pozicija bankarske knjige, prema sljedećoj segmentaciji referentnih stopa:

- međubankarske kamatne stope (EURIBOR),
- fiksne kamatne stope i
- prinosi na državne obveznice.

Stavke koje nose istu referentnu stopu u vremenskim gepovima čine jednu poziciju. Rezultat ovog pristupa pokazuje gdje je Banka najizloženija.

Izračun rizika kreditnog spreda (CSRBB)

Kamatni rizik je usko povezan sa rizikom kreditnog spreda u bankarskoj knjizi. Ovo se odnosi na svaku promjenu na tržištu, likvidnost ili kreditne marže. CSRBB je vođen promjenama u očekivanim nivoima *default*-a ili promjenama tržišne likvidnosti, zbog čega novi standardi zahtijevaju da Banka posjeduje dodatni kapital i za kreditni spread. Ovaj rizik je još izraženiji u vremenima istorijski niskih nivoa kamatnih stopa i postoji rizik da rizik kamatne stope može značajno da se poveća kada se kamatne stope normalizuju.

Zbog značajnog iznosa dužničkih hartija od vrijednosti, koje takođe predstavljaju rezerve likvidnosti, Banka mjeri i prati CSRBB kroz stres testove i analizu osjetljivosti.

Portfolio dužničkih hartija od vrijednosti u bankarskoj knjizi, segmentiranih kao FVOCI, podijeljen je u segmente, koji imaju sličan profil kreditnog rizika. Scenarij za rizik kreditnog spreda u stresnim okolnostima pretpostavlja povećanje spreadova, što rezultuje u nepovoljnim negativnim efektima vrednovanja.

Mjerenje CSRBB zahtjeva obračun internog kapitala pod ekonomskom i normativnom perspektivom.

Izračun je sljedeći:

Ekonomska perspektiva

CSRBB-vredovanje FVOCI i AC portfolija dužničkih hartija od vrijednosti—primjenjuje se scenario šoka i analiza osjetljivosti kreditnog spreda na FVOCI i AC portfoliju HOV sa trenutnim efektom na smanjenje ekonomskog kapitala.

Normativna perspektiva

CSRBB—vredovanje FVOCI portfolija dužničkih hartija od vrijednosti—primjenjuje se scenario šoka i analiza osjetljivosti kreditnog spreda na FVOCI portfolio HOV sa trenutnim efektom na smanjenje regulatornog kapitala.

Stres test kreditnog spreda i analiza osjetljivosti se izvode mjesečno. Banka računa i kapitalne zahtjeve za CSRBB u okviru procesa interne adekvatnosti kapitala-ICAAP na kvartalnoj osnovi.

Interni sistem limita

Kao dio unaprijed definisanog RA Banke, implementiran je i sveobuhvatni okvir apetita za ograničavanje i kontrolu rizika kamatne stope. Maksimalno prihvatljiv uticaj volatilnosti kamatne stope na zarade/dobit i ekonomsku vrijednost, ogleda se u limitima.

Limiti, koji se odnose na kamatno osjetljive bilansne i vanbilansne pozicije bankarske knjige, definisani su EVE limitom, NII limitom i GAP limitom za otvorene pozicije.

Limit ekonomske vrijednosti (EVE)

U skladu sa regulatornim zahtjevima i zahtjevima NLB Grupe, koji se odnose na ekonomsku vrijednost kapitala, limiti su sljedeći:

1. regulatorni limit promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige – odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i osnovnog kapitala ne bi trebao biti manji od -14,9%.
sistem ranog upozorenja (EWS) - promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i osnovnog kapitala ne bi trebao biti manji od -13,8%.
2. interni limit - limit se odnosi na ograničenje promjene ekonomske vrijednosti u okviru sedam predefinisanih scenarija šoka (nakon primjene svih predefinisanih zahtjeva); smanjenje ekonomske vrijednosti ne bi trebalo biti manje od -22% osnovnog kapitala Banke,
sistem ranog upozorenja (EWS) - promjena ekonomske vrijednosti u okviru sedam predefinisanih scenarija šoka ne bi trebalo biti manje od -19,5% osnovnog kapitala Banke

Regulatorni pokazatelj promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige se računa u skladu Odlukom ABRS o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi. Interni limiti se odnose na izračun promjene ekonomske vrijednosti u skladu sa metodologijom NLB Grupe. Prema NLB Grupi, kamatno osjetljive pozicije, koje predstavljaju osnovu za izračun izloženosti kamatnom riziku, uključuju pretpostavke za modeliranje: NMD, bihevioralne i automatske opcije, vanbilansne pozicije i očekivanu otplatu NPL.

Zarade - NII limit

U skladu sa regulatornim zahtjevima i zahtjevima NLB Grupe, koji se odnose na neto kamatni prihod, limiti su sljedeći:

1. regulatorni limit –Gubitak (promjena) neto kamatnog prihoda u slučaju promjene kamatne stope za 100 bp ne smije biti manje od -4,9% osnovnog kapitala Banke (Tier 1)
–sistem ranog upozorenja -EWS je -4,4% osnovnog kapitala Banke.
2. interni limit –Gubitak (promjena) neto kamatnog prihoda u slučaju promjene kamatne stope za 100 bp ne smije biti manje od -3,0% osnovnog kapitala Banke (Tier 1)
–sistem ranog upozorenja EWS je -2,3% osnovnog kapitala Banke.

GAP limiti

GAP limiti predstavljaju limite otvorene pozicije za svaki vremenski gep kao i za grupu gepova, kao zbir određenog broja odabranih pojedinačnih gepova. Dozvoljeno je prekoračenje limita po pojedinačnim gepovima sve dok limit za grupu gepova nije prekoračen, i obrnuto. Definisani limiti važe jednako za sve značajne valute, a izračun otvorene pozicije uzima u obzir i alokaciju depozita po viđenju.

Limit rizika kreditnog spreda

Banka sprovodi stres test kreditnog spreda na portfolio dužničkih hartija od vrijednosti u bankarskoj knjizi klasifikovanih kao FVOCI. Scenario pretpostavlja povećanje očekivanog kreditnog spreda za 100 bp u slučaju nepovoljnih okolnosti.

Indikator CSRBB ne smije biti manji od -4,5% osnovnog kapitala Banke. Limit za sistem ranog upozorenja je min -2,0%.

Stresni scenariji za kamatni rizik

Metodologija scenarija kamatne stope predviđa potencijalnu promjenu u nivou i obliku krive prinosa kamatnih stopa i promjene u odnosu između kamatnih stopa u svrhu izračunavanja baznog rizika. Primarni cilj scenarija kamatnih stopa je mjerenje njihove izloženosti i ranjivosti na rizik kamatne stope u smislu promjena ekonomske vrijednosti i zarade.

Scenariji kamatnih stopa generišu se prema dvije glavne svrhe:

- scenariji šoka - primjenjuju se različiti tipovi šoka krive prinosa i
- stresni scenariji - primjenjuju se osnovni i nepovoljni scenariji.

Šok scenariji kamatnog rizika, koji se koriste u Banci za izračun paralelnog i neparalelnog rizika gepova, su:

- supervizorski standardni šok - paralelna promjena kamatnih stopa za +/- 200 bp,
- paralelni šok na gore - paralelno povećanje kamatnih stopa od 1 i 200 bp,
- paralelni šok na dole - paralelno smanjenje kamatnih stopa od 1 i 200 bp,
- *steepener* šok - kratkoročne kamatne stope se smanjuju dok se dugoročne povećavaju,
- *flattener* šok - kratkoročne kamatne stope se povećavaju dok se dugoročne smanjuju,
- šok povećanja kratkoročnih kamatnih stopa i
- šok smanjenja kratkoročnih kamatnih stopa.

Banka priprema sedam gore pomenutih šok scenarija kako bi obuhvatila paralelne i ne-paralelne rizike za EVE za svaku materijalno značajnu valutu. Pozicije bankarske knjige se takođe tretiraju scenarijom neparalelnog pomjeranja krive prinosa, kao ekstremnijim scenarijem (gdje svaka promjena krive ima negativan ekonomski efekat u svim vremenskim gepovima). Scenarij se zasniva na istorijskim promjenama krive i standardnim devijacijama. Drugi neparalelni scenario pretpostavlja drugačiji oblik krive prinosa (normalan, inverzan i sl.).

Banka vrši izračun izloženosti kamatnom riziku na osnovu metodologije kamatnih razmaka, koja se zasniva na novčanim tokovima u određenom vremenskom intervalu po principu:

- preostalog dospjeća (u primjeru ugovora sa fiksnom kamatnom stopom),
- datuma ponovnog određivanja visine kamatne stope (datum *repricing-a*) - u primjeru varijabilne kamatne stope.

Rezultat najnepovoljnijeg stresnog scenarija predstavlja interni kapitalni zahtjev za kamatni rizik u bankarskoj knjizi.

Na području kamatnog rizika, a za potrebe ICAAP procesa, Banka vrši stres test simulacije paralelnog kretanja kamatne krive za 100 baznih poena. Efekat simulacije ne smije preći 3,50% osnovnog kapitala Banke na osjetljivost neto kamatnog prihoda (NII). Pri izračunu navedenih pokazatelja u obzir se uzima alokacija CORE depozita po viđenju. Izloženost Banke indikatoru kamatnog rizika NII na dan 31.12.2024. godine je bila u skladu sa limitom definisanim u RA Banke.

Shodno rezultatima stres testova, indikatori kamatnog rizika ukazuju na povećanje rizika izloženosti kamatnom riziku zbog veće neusklađenosti u dospjećima između kamatno osjetljive aktive i pasive. Prethodno navedeno je jednim dijelom posljedica trenda smanjenja kamatnih stopa i koncentracije pasive na sredstvima po viđenju. Izloženost kamatnom riziku je i dalje u okviru limita NLB Grupe i ABRS. S ciljem sprečavanja daljeg rasta i kontrole rizika kamatne stope Banka je tokom 2024. godine vršila mjesečne projekcije pokazatelja EVE za naredni dvomjesečni period. Cilj projekcija je da se proaktivno upravlja kamatnim rizikom, tj. da se izloženost Banke usmjerava na način, koji neće dovesti do prekoračenja limita EVE.

Proaktivno upravljanje kamatnim rizikom

Banka mjesečno vrši projekcije kretanja indikatora kamatnog rizika za naredni dvomjesečni period.

Izveštavanje

Izračun i izvještavanje o izloženosti kamatnom riziku sprovodi se u okviru kontrolne funkcije upravljanja rizicima. Rezultati su prikazani na način da su efekti svih pretpostavki, parametara i nalaza prikazani u izvještajima. Informacije i prateći detalji omogućavaju procjenu osjetljivosti Banke na promene tržišnih uslova i drugih važnih faktora rizika.

Postupak interne procjene adekvatnosti kapitala - ICAAP

Pored minimalnih regulatornih zahtjeva za kapitalom, koji se odnose na pokriće kreditnih, tržišnih i operativnih rizika, Banka sprovodi Proces interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP) kojim identifikuje sve rizike kojima je izložena, ili kojima bi mogla biti izložena, i utvrđuje neophodan kapital za pokriće svih rizika.

Glavni cilj ICAAP procesa je da se osigura adekvatan nivo kapitala i održivost poslovanja. Svrha ICAAP procesa je da se na kontinuiranoj osnovi obezbijede efektivne i sveobuhvatne strategije, politike, procedure i procese, na osnovu kojih se procjenjuje i održava iznos, tip i distribucija (potrošnja) kapitala Banke, koji će koristiti za pokriće svih kategorija rizika kojima je Banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena. ICAAP predstavlja ključnu ulogu u kontinuitetu poslovanja i održavanju adekvatne kapitalizacije Banke. Za adekvatno sprovođenje procesa prvenstveno je odgovoran Nadzorni odbor i Uprava Banke.

Prilikom definisanja ICAAP Banka je uzela u obzir eksterne faktore, koji mogu dovesti do pogoršanja poslovanja (ekonomsku situaciju u zemlji i okruženju, političku situaciju, kretanje deviznih kurseva i sl.), kao i interne faktore, specifične samo za Banku (reputaciju, pravni rizik, usklađenost sa propisima, kontinuitet poslovanja, eksternalizaciju).

Banka sastavlja sljedeće izvještaje o ICAAP procesu:

- kvantitativni izračun ICAAP kapitalnih zahtjeva - izvještaj se sastavlja kvartalno, a dostavlja se ALCO odboru, RICO odboru, Upravi Banke, Odboru za rizika, kao i Nadzornom odboru; izvještaj sadrži pregled internih kapitalnih zahtjeva po svim kategorijama rizika, kao i limite iz Plana oporavka i
- sveobuhvatni ICAAP izvještaj po Metodologiji ABRS; izvještaj se sastavlja godišnje (po potrebi i češće) i dostavlja se Upravi Banke, Nadzornom odboru i ABRS.

Identifikacija rizika i ocjena njihove značajnosti predstavljaju prvu ključnu komponentu ICAAP procesa u Banci. Ovim procesom se identifikuju materijalno značajni rizici i njihov značaj na osnovu sveobuhvatnog pristupa. Osnovna svrha ovog procesa je da se obezbijedi transparentnost i razumijevanje postojećih i potencijalnih rizika Banke. Proces uključuje sljedeće:

- identifikaciju postojećih i potencijalnih rizika i
- ocjenu značajnosti svake kategorije i potkategorija rizika.

Banka ima obavezu da kontinuirano prati i identifikuje značajne rizike, kojima je izložena ili može biti u svome poslovanju. Područje procesa identifikacije treba da obuhvati:

- analizu uzroka nastanka izloženosti rizicima, uključujući rizike koji mogu imati negativan uticaj na profit, kapital, likvidnost i vrijednost akcija Banke,
- analizu koncentracije rizika i potencijalnih rizika, koji mogu proizilaziti iz pravne i organizacione strukture Banke,
- analizu trendova za potrebe utvrđivanja novih rizika odnosno povećanih postojećih rizika zbog promjena u uslovima poslovanja Banke.

Proces identifikacije rizika je sastavni dio procesa upravljanja rizicima, te uključujući sljedeće faze i aktivnosti:

- sagledavanje, analiza i diskusija o postojećim i novoidentifikovanim rizicima,
- izrada identifikacije rizika sa ocjenama značajnosti, analizirajući sve rizike.

Na osnovu gore navedenih koraka su identifikovani materijalno značajni rizici, nakon čega slijedi:

- završetak procesa identifikacije rizika sa izradom registra rizika (na osnovu interne taksonomije/klasifikacije rizika),
- priprema scenarija stresa,
- uključivanje u relevantne scenarije stresa za ICAAP/ILAAP (normativna perspektiva kao dio plana) i izradu procesa Plana oporavka,
- razmatranje i odobravanje ICAAP/ILAAP od strane Uprave Banke, Odbora za rizike i Nadzornog odbora,
- izrada i usvajanje RA, kao i poslovne strategije.

Identifikacija rizika se zasniva na rizičnom profilu Banke. Faktori, koji su uzeti u obzir prilikom određivanja materijalno značajnih kategorija rizika, su poslovni model Banke, ciljevi RA, iskorišćenost limita i uticaj odgovarajuće kategorije rizika na poslovanje Banke. Takođe, pojedine kategorije rizika su određene na osnovu eksternih faktora, kao što je makroekonomsko okruženje, ekonomski trendovi i politička situacija.

Proces identifikacije rizika se obično izvodi na godišnjem nivou, a po potrebi i češće. Ako se bilo kakve značajne promjene jave u Profilu rizika ili strategiji Banke u toku godine, procjena rizika se revidira i razmatra.

Banka klasifikuje rizike u šest osnovnih kategorija, među kojima su definisane podkategorije s ciljem identifikacije/analize svake kategorije rizika u svim relevantnim područjima. Osnovne kategorije rizika su:

- 1) kreditni rizik** (rizik *default-a*, rizik migracije, rizik individualne koncentracije, rizik sektorske koncentracije, valutno indukovani kreditni rizik, rizik kolateralna i rezidualni rizik, kamatno-kreditno indukovani rizik, ESG - rizik izloženosti neekološkim granama, ESG rizik tranzicije, ESG fizički rizik),
- 2) tržišni rizik** (devizni rizik i rizik kreditnog *spread-a*),
- 3) rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi** (NII osjetljivost, osjetljivost ekonomske vrijednosti kapitala (EVE), rizik ponovnog određivanja cijene (repricing), rizik gega kamatne stope, bazni (basis) rizik i rizik opcije),
- 4) rizik likvidnosti** (rizik kratkoročne likvidnosti, rizik tržišne likvidnosti, rizik spreda (raspona) finansiranja, rizik koncentracije finansiranja, rizik unutardnevne likvidnosti, rizik ročne neusklađenosti, rizik izvora finansiranja od stanovništva, rizik izvora finansiranja od pravnih lica, rizik unutargrupne likvidnosti, rizik kratkoročnih izvora finansiranja od strane finansijskih institucija, rizik likvidnosti koji proizilazi iz vanbilansnih pozicija, rizik strukturalne neusklađenosti, depoziti ESG i rizik od povlačenja izvora, ESG rizik tranzicije, ESG fizički rizik),
- 5) operativni rizici** (interne prevare, eksterni štetni događaji, pravni rizik, OR povezan sa IT (*cyber risk*), rizik eksternalizacije, rizik usklađenosti (*compliance*), rizik novih proizvoda i rizik modela, ESG fizički rizik - rizik od štete i ESG rizik tranzicije i rizik zaštite ličnih podataka) i
- 6) ostali rizici** (strateški rizik, rizik reputacije, rizik profitabilnosti, racio finansijske poluge, rizik zemlje, rizik kapitala, poslovni rizik, rizik nesavjesnog poslovanja (*conduct risk*) i rizik od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, rizik tranzicije u kontekstu ESG rizika, rizik raspoloživosti - IKT rizik, rizik zastarjele ili neadekvatno održavane IKT infrastrukture - IKT rizik, rizik povjerljivosti i integriteta podataka - IKT rizik, rizik neusklađenosti sa regulatornim i internim zahtjevima - IKT rizik, rizik ljudskog faktora u IKT bezbjednost i- IKT rizik i rizici tehnologija vještačke inteligencije (AI)).

Na osnovu identifikacije svih rizika, kojima je Banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena, vrši se određivanje njihove značajnosti kao i ocjena značajnosti (od 0 do 4). Materijalno značajni rizici se primarno određuju na osnovu poslovnog modela Banke i RA. Takođe, pojedine kategorije rizika su određene na osnovu eksternih faktora, kao što je makroekonomsko okruženje, ekonomski trendovi i politička situacija.

Ocjenjivanje značajnosti se vrši na osnovu stvarnog stanja, tj. stvarne izloženosti Banke rizicima, kao i potencijalnog značaja, uključujući i potrošnju kapitala. Ukoliko je primjenljivo, za potkategorije rizika se prati koliko su se približili limitima, tj. koliko je potrošnja ograničenja limitima, te se na osnovu toga određuje koja im je ocjena značajnosti. Za određene rizike, za koje ne postoje limiti ili ih je teško kvantifikovati, korištena je ekspertska procjena. Potkategorije rizika ocjenjuju se ocjenama od 0 do 4 sa sljedećom skalom:

≤ 1	Nizak rizik
>1 i ≤ 2	Nizak do umjeren rizik
> 2 i ≤ 3	Umjeren do visok rizik
>3 i ≤ 4	Visok rizik

Ocjena značajnosti za svaku kategoriju rizika je dobijena kao prosječna vrijednost ocjena svake potkategorije rizika u okviru date kategorije rizika. Prilikom ocjene značajnosti rizika Banka uzima u obzir sve relevantne faktore svake potkategorije rizika kao što su: orijentacija poslovanja Banke iz Strategije rizika i tolerancija na rizike iz RA, uticaj rizika na ostvarenje Plana Banke, pojedinačnu izloženost rizicima, indikatore rizika, približavanje i eventualno probijanje definisanih limita i ciljnih vrijednosti, istorijski podaci o ostvarenim gubicima od rizika, uticaj i kretanja u makroekonomskom okruženju, kao i političku i ekonomsku situaciju u zemlji.

Za svaku identifikovanu kategoriju materijalno značajnih rizika, Banka na osnovu internih metodologija utvrđuje interne kapitalne zahtjeve. Prilikom izračuna internih kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, Banka koristi internu metodologiju, međutim kod konačnog izračuna kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik u okviru ICAAP procesa, primjenjuje se princip konzervativnosti na način da se uzme veći iznos kapitalnih zahtjeva između regulatorno i interno utvrđenih kapitalnih zahtjeva. Na ovaj način se na najbolji način neutrališe loša praksa prelijevanja (kompenzacije) kapitalnih zahtjeva između i u okviru rizika.

Banka kontinuirano sprovodi stres testiranje, minimalno jednom godišnje, a u zavisnosti od kategorije rizika i češće. Cilj sprovođenja stres testiranja je procjena potencijalnih štetnih događaja na finansijsko stanje i kapital Banke (*forward looking* tehnika). Testiranje otpornosti na stres je sastavni dio procesa upravljanja rizicima, a rezultati sprovedenih testiranja se koriste kao osnov za donošenje poslovnih odluka i preduzimanje mjera na odgovarajućim organizacionim nivoima, uključujući i strateške poslovne odluke u vezi sa planiranjem kapitala i likvidnosti Banke. Pored regularnih stres testova Banka sprovodi i obrnuto stres testiranje otpornosti na stres.

Postupak interne procjene adekvatnosti likvidnosti - ILAAP

Banka uspostavlja Interni postupak procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) s ciljem da se osigura sveobuhvatno upravljanje rizikom likvidnosti i sveobuhvatna procjena adekvatnosti interne likvidnosti na pojedinačnom i konsolidovanom nivou.

Cilj ILAAP procesa je da obezbijedi Banci strategije, politike, procese i sisteme za identifikovanje, mjerenje, upravljanje i praćenje rizika likvidnosti u odgovarajućim vremenskim periodima, uključujući i unutardnevnu likvidnost, koji moraju obezbijediti da Banka zadrži odgovarajuće likvidnosne rezerve u svakom trenutku.

Svrha ILAAP procesa je da Banka kontinuirano i samostalno, na interno propisane načine, procjenjuje adekvatnost likvidnosti i izvora finansiranja.

Karakteristike ILAAP procesa:

- ILAAP je rezultat značaja kontinuirane likvidnosti za poslovanje Banke,
- ILAAP treba da obezbijedi adekvatnu likvidnost Banke u svakom trenutku,
- ILAAP sve aktivnosti realizuje putem odgovarajuće prateće dokumentacije,
- ILAAP se realizuje samostalno pri čemu je način provođenja prilagođen poslovnom modelu Banke,
- ILAAP se provodi kontinuirano, a poseban značaj dolazi do izražaja prilikom značajnih promjena u poslovnom, regulatornom ili širem makroekonomskom okruženju ili drugim faktorima, koji direktno ili indirektno utiču na likvidnost Banke.

Banka jednom godišnje sastavlja Izvještaj o postupku interne procjene adekvatnosti likvidnosti, u kojem se nalazi sveobuhvatan opis i rezultati ILAAP procesa.

ILAAP uključuje dva glavna dijela, koji se bave kvalitativnim elementima i kvantitativnim elementima procesa. Kvalitativni elementi opisuju upravljanje, koje se odnosi na upravljanje rizicima s naglaskom na rizik likvidnosti. Razrađuje ključne aspekte rizika kao što su sklonost preuzimanju rizika, profil rizika, strategije, postupci i mjere. Kvantitativni dio daje uvid u potrebne minimalne limite i druge alate za praćenje kao osnov za kvalitativno ocjenjivanje pozicije likvidnosti. Rizik likvidnosti u smislu troškova i koristi je ugrađen u cijene proizvoda i mjerenje uspješnosti različitih poslovnih jedinica. Interni sistem raspodjele troškova i koristi likvidnosti omogućuje usklađivanje podsticaja rizika s izloženosti riziku likvidnosti za svaku poslovnu jedinicu.

Banka posvećuje puno pažnje strukturi i koncentraciji rezervi likvidnosti, imajući u vidu takođe moguća štetna negativna kretanja na tržištu. Kako bi se promptno pratili i procjenjivali rizici u takvim za Banku relevantnim okolnostima, koje se odnose na suvereni i finansijski sektor, sistem ranog upozoravanja (EWS) na nivou NLB Grupe predstavlja važan alat za upravljanje rizicima.

Korištenjem modela bodovanja likvidnosti, relevantni pokazatelji likvidnosti se redovno kontrolišu, uključujući praćenje core depozita, pri čemu se posebna pažnja posvećuje strukturi i stabilnosti različitih segmenata.

Upravljanje rizikom likvidnosti zasnovano je na pristupima i metodama usmjerenim u budućnost. Tehnike usmjerene u budućnost kao što su analize različitih scenarija i stres - testovi omogućavaju identifikaciju potencijalnih rizika. Ukoliko stres testovi ne pokazuju potencijalne prijetnje za likvidnost Banke, ILAAP proces se obavlja jednom godišnje. Identifikacijom ključnih izvora rizika likvidnosti u slučaju prekoračenja definisanih limita internim sistemom limita, Banka pristupa reviziji ILAAP procesa češće u zavisnosti od dinamike prekoračenja pokazatelja koji se prate.

U ILAAP proces su uključene sve organizacione jedinice Banke. Interna revizija Banke najmanje jednom godišnje vrši procjenu adekvatnosti uspostavljenog ILAAP procesa.

Podaci o bankarskoj grupi

NLB Banka a.d. Banja Luka je podređeno društvo u većinskom vlasništvu NLB d.d. sa sjedištem u Ljubljani (99,85%), koja sastavlja konsolidovane finansijske izvještaje u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standarima (MRS) i Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI).

NLB Banka a.d. Banja Luka nema podređenih društava i ne sačinjava izvještaje na konsolidovanoj osnovi.

Založena i nezaložena imovina Banke

Na dan 31.12.2025. godine Banka nema založene imovine.

Vrsta imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost založene imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost nezaložene imovine
Dati krediti	-	1.477.212
Ulaganja u dužničke instrumente	-	392.666
Ulaganja u vlasničke instrumente	-	292
Ostalo	5.169	778.399

Imovina koja bi se mogla smatrati založenom su sredstva koja se drže kao kolateral za Visa International kao obezbjeđenje rizika vezanog za poravnjanja po osnovu prometa VISA karticama NLB banke i prihvata VISA platnih kartica u mreži POS terminala i bankomata NLB Banke a.d. Banja Luka. Na 31.12.2025. godine ova sredstva su bila u iznosu od 3,969 hiljada KM (2,386 hiljada USD).

Pored toga, Banka ima izdvojena sredstva u iznosu od 1,200 hiljada KM na posebnom računu u okviru računa rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine po osnovu sudskog postupka koji klijent vodi protiv Banke i koji još nije okončan, tako da sa navedenim sredstvima Banka ne može raspolagati do okončanja sudskog spora.

Na osnovu navedenog, Banka nema materijalno značajan iznos založene imovine na 31.12.2025. godine.

Skraćenice korištene u Izvještaju

ABRS	Agencija za bankarstvo Republike Srpske
ALCO	Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (<i>Asset Liability Committee</i>)
BPV	vrijednost baznog boda (<i>Basis-Point-Value</i>)
CCF	faktor kreditne konverzije (<i>Credit Conversion Factor</i>)
CPR	uslovna stopa prijevremene otplate kredita (<i>Conditional Prepayment Rate</i>)
CIR	odnos troškova i prihoda (<i>Cost-to-Income ratio</i>)
CSRBB	rizik kreditnog <i>spread</i> -a bankarske knjige (<i>Credit Spread Risk Banking Book</i>)
EAD	izloženost u momentu neizvršenja (<i>Exposure at Default</i>)
EaR	pristup simulacije zasnovan na zaradama/dobiti (<i>Earning at Risk</i>)
ECL	očekivani kreditni gubici (<i>Expected Credit Losses</i>)
EL	očekivani gubitak (<i>Expected Loss</i>)
EVE	ekonomska vrijednost kapitala (<i>Economic Value of Capital</i>)
ESMS	sistem upravljanja zaštitom životne sredine i društva (<i>Environmental and Social Management System</i>)
EWS	sistem ranog upozorenja (<i>Early Warning System</i>)
FCF-E	slobodni novčani tok prema kapitalu (<i>Free Cash Flow to Equity</i>)
FCF-F	slobodni novčani tok prema preduzeću (<i>Free Cash Flow to Firm</i>)
FVOCI	finansijska imovina mjerena kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
HOV	hartije od vrijednosti
ICAAP	interna procjena adekvatnosti kapitala
ICL	lista za intenzivno praćenje (<i>Intensive care list</i>)
ILAAP	interna procjena adekvatnosti likvidnosti
IRRBB	kamatni rizik u bankarskoj knjizi (<i>Interest Rate Risk in the Banking Book</i>)
IS	informacioni sistem
IT	informacione tehnologije
LICO	Komisija za upravljanje rizikom likvidnosti (<i>Liquidity Committee</i>)
KM	Konvertibilna marka
KPI	ključni pokazatelji poslovanja (<i>Key Performance Indicators</i>)
KRI	ključni pokazatelji rizika (KRI)
LCR	koeficijent pokrića likvidnosti (<i>Liquidity Coverage Ratio</i>)
LECL	očekivani kreditni gubici tokom živonog vijeka (<i>Lifetime Expected Credit Losses</i>)
LGD	očekivani gubitak (<i>Loss Given Default</i>)

LTD	odnos kredita i depozita (<i>Loan to Deposit Ratio</i>)
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi (IAS)
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (IFRS)
NII	neto kamatni prihod (<i>Net Interest Income</i>)
NMD	tretman depozita po viđenju (<i>Non-maturity Deposits</i>)
NPE	izloženost u neizvršenju (<i>Non-Performing Exposure</i>)
NPL	problematični (neprihodujući) plasmani (<i>Non-Performing Loans</i>)
NSFR	neto stabilni koeficijent finansiranja (<i>Net Stable Funding Ratio</i>)
PD	vjerovatnoća neizvršenja (<i>Probability of Default</i>)
POCI	kupljena ili novoformirana kreditno obezvrijeđena finansijska sredstva (<i>Purchased and Originated Credit-Impaired Financial Assets</i>)
RA	Apetit za rizik (<i>Risk Appetite</i>)
RAS	izjava o risk apetitu (<i>Risk Appetite Statement</i>)
RICO	Odbor za upravljanje rizicima Banke (<i>Risk Committee</i>)
ROE	povrat na kapital (<i>Return on Equity</i>)
RWA	rizikom ponderisana aktiva (<i>Risk Weighted Assets</i>)
WL	lista za praćenje (<i>Watch List</i>)